

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
MARMARA ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN KİŞİLİK ÖZELLİKLERİNİN
ROMANTİK İLİŞKİLERİ ÜZERİNE ETKİSİ**

ESEN ÖNGÜN
YÜKSEK LİSANS TEZİ

HEMŞİRELİK ANABİLİM DALI
PSİKIYATRİ HEMŞİRELİĞİ BİLİM DALI

DANIŞMAN
Doç. Dr. Gül Ünsal Barlas

İSTANBUL-2016

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
MARMARA ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN KİŞİLİK ÖZELLİKLERİNİN
ROMANTİK İLİŞKİLERİ ÜZERİNE ETKİSİ**

ESEN ÖNGÜN
YÜKSEK LİSANS TEZİ

HEMŞİRELİK ANABİLİM DALI
PSİKIYATRİ HEMŞİRELİĞİ BİLİM DALI

DANIŞMAN
Doç. Dr. Gül Ünsal Barlas

İSTANBUL-2016

TEZ ONAYI

Kurum : Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü
Programın seviyesi : Yüksek Lisans
Anabilim Dalı : Hemşirelik Anabilim Dalı/ Psikiyatri Hemşireliği Bilim Dalı
Tez Sahibi : Esen ÖNGÜN
Tez Başlığı : Üniversite Öğrencilerinin Kişilik Özelliklerinin Romantik İlişkileri Üzerine Etkisi
Sınav Yeri : Marmara Üniversitesi Haydarpaşa Kampüsü Hemşirelik Bölümü
Sınav Tarihi : 11.05.2016

Tez tarafımızdan okunmuş, kapsam ve kalite yönünden Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman

Doç. Dr. Gül ÜNSAL BARLAS

Sınav Jüri Üyeleri

Yrd. Doç. Dr. Özlem IŞIL

Yrd. Doç. Dr. Semra KARACA

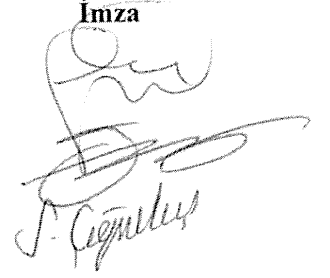
Kurumu

Marmara Üniversitesi

Bezmialem Üniversitesi

Marmara Üniversitesi

İmza

Yukarıdaki jüri kararı Enstitü Yönetim Kurulu'nun 18/05/2016 tarih ve 30 sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Prof. Dr. Göksel SENER
Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürü

II. BEYAN

Bu tezin kendi çalışmam olduğunu, planlanmasından yazımına kadar hiçbir aşamasında etik dışı davranışımın olmadığını, tezdeki bütün bilgileri akademik ve etik kurallar içinde elde ettiğimi, tez çalışmasıyla elde edilmeyen bütün bilgi ve yorumlara kaynak gösterdiğimi ve bu kaynakları kaynaklar listesine aldığımı, tez çalışması ve yazımı sırasında patent ve telif haklarını ihlal edici bir davranışımın olmadığını beyan ederim.

24.09.2016

Esen ÖNGÜN

III. TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitim sürecimde, akademik bilgisini, ilgisini tecrübesini, zamanını benimle paylaşan ve hayata bakışımı değiştiren, öğrencisi olmaktan mutlu olduğum çok sevdiğim değerli hocam Doç. Dr. Gül Ünsal BARLAS'a,

Bilgi ve yardımlarını esirgemeyen, deneyimlerinden çok şey öğrendiğim saygı değer hocam Yrd. Doç. Dr. Semra KARACA'ya

Birlikte olduğumuz süre boyunca bilgi ve yardımını esirgemeyen sayın hocam Yrd. Doç. Dr. Nevin ONAN'a,

Yardımlarını, desteğini ve bilgisini benimle paylaşan oda arkadaşım Araş. Gör. Yüksel Can ÖZ'e,

Eleştirileriyle beni zenginleştiren arkadaşım Bayram ÖZDOĞAN'a,

Yüksek lisans süresi boyunca sesiyle, neşesiyle, şefkatiyle bana destek veren annem Atiye ÖNGÜN'e, maddi manevi desteğini esirgemeyen, her zaman yanımda olduğunu hissettiren babam Orhan ÖNGÜN'e ve dert ortağım, en büyük destekçim ablam Naciye ÖNGÜN'e,

TEŞEKKÜR EDERİM.

IV. İÇİNDEKİLER

II. BEYAN	i
III. TEŞEKKÜR.....	ii
IV. İÇİNDEKİLER	iii
V. KISALTMALAR LİSTESİ.....	v
VI. TABLOLAR LİSTESİ.....	vi
VII. ŞEKİL LİSTESİ	vii
1.ÖZET.....	1
2. SUMMARY	2
3. GİRİŞ VE AMAÇ	3
4. GENEL BİLGİLER	5
4.1. Kişilik	5
4.1.1. Kişiliği Etkileyen Faktörler.....	6
4.1.1.1. Kalıtsal Faktörler	6
4.1.1.2. Çevresel Faktörler	7
4.1.2. Kişilik Özellikleri.....	9
4.1.3. Kişilik Gelişimi ve Yetişkinliğe Geçiş.....	13
4.2. Romantik İlişkiler ve Özellikleri	14
4.3. Yetişkinliğe Geçiş ve Romantik İlişkiler	16
4.4. Yakın İlişkilerde İstismar	17
4.4.1. İstismar Türleri.....	18
4.4.2. İstismar İçin Risk Faktörleri.....	20
4.4.3. İstismarın Sonuçları	21
4.4.4. İstismarı Önlemede Hemşirenin Rolü	22
5.GEREÇ VE YÖNTEM	24
5.1. Çalışmanın Türü	24

5.2. Çalışmanın Uygulandığı Yer ve Zaman	24
5.3. Çalışmanın Evreni ve Örneklemi	24
5.4. Çalışmaya Alınma ve Çalışmadan Çıkarılma Kriterleri.....	25
5.5. Çalışmada Kullanılan Veri Toplama Araçları.....	25
5.5.1. Kişisel Bilgi Formu (KBF- Ek.1).....	25
5.5.2. Temel Kişilik Özellikleri Ölçeği (TKÖÖ- Ek.2)	26
5.5.3. Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeği (RİDÖ- Ek.3).....	27
5.6. Çalışmanın Sınırlılıkları	28
5.7. Verilerin Analizi ve Değerlendirilmesi	28
5.8. Çalışmanın Etik Yönü.....	28
6.BULGULAR.....	30
7.TARTIŞMA	54
8.SONUÇ VE ÖNERİLER.....	63
9. KAYNAKLAR	66
10. EKLER.....	75

V. KISALTMALAR LİSTESİ

DSM-V	Mental Bozuklukların Tanısal ve Sayımsal El Kitabı
KBF	Kişisel Bilgi Formu
TKÖÖ	Temel Kişilik Özellikleri Ölçeği
RİDÖ	Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeği
SPSS	Statistical Packages For The Social Sciences
OD	Olumsuz Değerlik
EA	Eşit Ağırlık
SAY	Sayısal
SÖZ	Sözel

VI. TABLOLAR LİSTESİ

sayfa no

Tablo 1. Sosyodemografik Özellikler	30
Tablo 2. İlişki Bitme Nedenlerinin Dağılımı.....	32
Tablo 3. Öğrencilerin Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeği ve Temel Kişilik Özellikleri Ölçeği Puanlarının Dağılımı	34
Tablo 4. Anne Eğitim Durumuna Göre Temel Kişilik Özellikleri Ölçeği Alt Boyutlarından Alınan Puanların Karşılaştırılması	35
Tablo 5. Baba Eğitim Durumuna Göre Temel Kişilik Özellikleri Ölçeği Alt Boyutlarından Alınan Puanların Karşılaştırılması	37
Tablo 6. Anne-Baba Eğitim Durumuna Göre Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeğinden Alınan Puanların Karşılaştırılması.....	39
Tablo 7. Aile gelir durumuna Göre Temel Kişilik Özellikleri Ölçeği Alt Boyutlarından Alınan Puanların Karşılaştırılması	41
Tablo 8. Aile Gelir Durumuna Göre Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeğinden Alınan Puanların Karşılaştırılması	43
Tablo 9. Birlikte Yaşadıkları Kişiye Göre Temel Kişilik Özellikleri Ölçeği Alt Boyutlarından Alınan Puanların Karşılaştırılması	44
Tablo 10. Birlikte Yaşadıkları Kişiye Göre Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeğinden Alınan Puanların Karşılaştırılması.....	46
Tablo 11. Eğitime Devam Edilen Bölüme Göre Kişilik Özellikleri Ölçeği Alt Boyutlarından Alınan Puanların Karşılaştırılması	47
Tablo 12. Eğitime Devam Edilen Bölüme Göre Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeğinden Alınan Puanların Karşılaştırılması.....	49
Tablo 13. Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeği ve Temel Kişilik Özellikleri Ölçeğinden Alınan Puanların Cinsiyete Göre	50
Tablo 14. Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeği ile Temel Kişilik Özellikleri Ölçeği Arasındaki Korelasyonlar	52
Tablo 15. Yaş ile Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeği ve Temel Kişilik Özellikleri Ölçeği Arasındaki Korelasyonlar	53

VII. ŞEKİL LİSTESİ sayfa no

Şekil 1. Temel Kişilik Özellikleri Ölçeği Alt Boyutları 11

Üniversite Öğrencilerinin Kişilik Özelliklerinin Romantik İlişkileri Üzerine Etkisi

1.ÖZET

Esen ÖNGÜN

Danışman: Doç. Dr. Gül ÜNSAL BARLAS

Hemşirelik Anabilim Dalı Psikiyatri Hemşireliği Bilim Dalı

Amaç: Bu çalışma üniversite öğrencilerinin kişilik özelliklerinin, romantik ilişkilerinde yaşadıkları /algıladıkları istismar üzerine etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır. **Gereç ve yöntem:** Çalışma tanımlayıcı ve ilişki arayıcı tipte bir çalışma olarak gerçekleştirilmiştir. Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Eczacılık Fakültesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik ve Ebelik Bölümü ile Sinema ve Televizyon Bölümü öğrencileri (714) örnekleme oluşturmuştur. Öğrencilere veri toplama aracı olarak kişisel bilgi formu, Temel Kişilik Özellikleri Ölçeği (TKÖÖ) ve Romantik İlişkiyi Derlendirme Ölçeği (RİDÖ) uygulanmıştır. Veriler SPSS 11.5 programında "Mann Whitney U testi", "Kruskal Wallis testi" ve "Spearman Korelasyon Testi" ile değerlendirildi. **Bulgular:** Katılımcıların romantik ilişkiyi değerlendirme ölçeği puan ortalaması 102,41±33,79 olarak, dışadönüklük puan ortalaması 28,60±5,97, sorumluluk puan ortalaması 28,30±5,91, geçimlilik/uyumluluk puan ortalaması 33,73±4,29, nörotizm puan ortalaması 26,09±6,48, gelişime açıklık puan ortalaması 21,91±3,83 ve olumsuz değerlik puan ortalaması 9,82±3,36 olarak bulunmuştur. Romantik ilişkide algılanan istismar ile dışa dönüklük ($r = -0,038$, $p = 0,307$) ve gelişime açıklık ($r = 0,001$, $p = 0,982$) alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Romantik ilişkide algılanan istismar ile sorumluluk ($r = -0,196$, $p = 0,000$), geçimlilik/uyumluluk ($r = -0,168$, $p = 0,000$) alt boyutlarında negatif yönde düşük düzeyde; nörotizm ($r = 0,168$, $p = 0,000$) ve olumsuz değerlik ($r = 0,255$, $p = 0,000$) alt boyutları arasında pozitif yönde düşük düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. **Sonuç:** Sonuç olarak kişilik özellikleri ile romantik ilişkilerde algılanan istismar arasında bir ilişki olduğu bu bağlamda öğrenciler için istismar davranışları, risk faktörleri ve istismarın sonuçlarıyla ilgili eğitim programları hazırlanması gerektiği söylenebilir. **Anahtar Sözcükler:** kişilik özellikleri, romantik ilişkiler, romantik ilişki istismarı, flört şiddeti, partner istismarı.

The Effects of Personality Traits of University Students on Their Romantic Relationships

2. SUMMARY

Esen ÖNGÜN

Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Gül ÜNSAL BARLAS

School of Nursing, Department of Psychiatry Nursing

Purpose: This study was conducted to determine the effects of personality traits of university students on the abuse which is perceived in their romantic relationships.

Materials and Method: The study was descriptive and analytical. The students of Marmara University Faculty of Law, Faculty of Pharmacy, Department Nursing and Department of Midwifery of Faculty of Health Sciences, Department of Cinema and Television comprised the sample. Measuring instruments administered the students. The measuring instruments consisted of a personal information form, the Basic Personality Traits Instrument (BPTI) and Romantic Relationship Assessment Inventory. The data were analyzed with the SPSS 11.5 programme, using the "Mann Whitney U Test", "Kruskal Wallis Test", "Spearman's Correlation Test".

Results: Romantic Relationship Assessment Inventory point average was $102,41 \pm 33,79$; extraversion point average was $28,60 \pm 5,97$; conscientiousness point average was $28,30 \pm 5,91$; agreeableness point average was $33,73 \pm 4,29$; neuroticism point average was $26,09 \pm 6,48$; openness to experience point average was $21,91 \pm 3,83$; negative valence point average was $9,82 \pm 3,36$. There was no significant relation between the sub-dimensions of extraversion ($r = -0,038$, $p = 0,307$), openness to experience ($r = 0,001$, $p = 0,982$) and the abuse. While a low level negative significant relation was obtained between sub-dimensions of conscientiousness ($r = -0,196$, $p = 0,000$), agreeableness ($r = -0,168$, $p = 0,000$), a low level positive significant relation was found between sub-dimensions of neuroticism ($r = 0,168$, $p = 0,000$), negative valence ($r = 0,255$, $p = 0,000$) and abuse. **Conclusion:** In conclusion there is a relation between personality traits and the abuse. It can be said that the education programmes about abusive behaviour, its risk factors and consequences of abuse must be prepared. **Keywords:** personality traits, romantic relationships, abuse of romantic relationships, dating violence, partner abuse.

3. GİRİŞ VE AMAÇ

Kişilik, bireyi başkalarından ayıran doğuştan getirdiği ve sonradan kazanılan, tutarlı olarak sergilenen özelliklerin bütünüdür. Kişilik, bireyin zihinsel, duygusal, sosyal ve fiziksel özelliklerinin devamlılığı sağlayan yönlerini kapsar (Burger, 2006).

İnsanlar yaşamları boyunca devamlı olarak değişim ve gelişim göstermektedir. Ergenlik dönemi de bu değişimlerin en yoğun yaşandığı dönemlerden biridir (Atak, 2011). Erikson'a göre kimlik kazanmak yetişkinliğe sağlıklı geçişin en önemli koşuludur. Kimliğin oluşması süreci ergenlikten daha önce başlayıp ve önceki dönemlerde başarılı sonuçlar alınmasıyla yetişkin kimliğine geçiş de daha kolay olmaktadır (Sayıl, 1997).

Bireyin başarılı yakın ilişkiler kurabilmesi, bu bireyin yaşamdan keyif almasında, güvende, mutlu ve kendisini sevmeye değer hissetmesinde önemli bir görev üstlenmektedir. Yakın ilişkiler içinde incelenen romantik ilişkiler ise kadın ve erkek arasında gelişen tutku, bağlılık ve yakınlığın bileşiminden oluşan bir ilişki olarak tanımlanmaktadır. Romantik ilişkiler, bireylerin kimlik ve kişilik gelişimleri ile akademik, sosyal ve duygusal gelişimleri üzerinde önemli etkiler oluşturmakta, akran ve aile ilişkilerinin niteliğini belirlemektedir (Gizir, 2012).

İnsanlar hayatları boyunca belki birçok insanın dikkatini çekebilir, birçok insanı etkileyici bulabilir fakat onlardan yalnızca birkaçıyla yakın ilişkiler kurma eğiliminde olur. İnsanların bir kısmı benzerlik, çekicilik ve kişisel özellikler temelinde genel bir sevgi duygusu geliştirdikleri ilk izlenim aşamasından sonra daha derin ve anlamlı ilişki düzeylerine gelmektedir. Yakın bir ilişkinin – aşk veya sevgi - temel taşı, birbirine bağlı olmaktır (Tüfekçi, 2008). Ancak bu romantik ilişkiler her zaman bireyin istediği gibi gitmemektedir. Romantik ilişki yaşayan çiftler arasında istismara yönelik davranışlara da rastlanmaktadır. Bazı bireyler kişilik özellikleri nedeniyle istismara uygulamakta ya da bu davranışa maruz kalmakta, bazıları ebeveynlerinden öğrendikleri davranışları romantik ilişkileri içinde yansıtmakta, bazıları da çeşitli ekonomik ya da kültürel nedenlerle partnerine istismar uygulamaktadır. Fiziksel, cinsel ve duygusal istismarı içeren bu davranışlar

bireylerde geri dönüşü olmayan hasarlar bırakmakta ve hatta bazı istismar vakaları ölümlerle sonuçlanmaktadır. Bu durumbireylerin yalnız kalmalarına, yaşadıkları deneyimler nedeniyle yeni romantik ilişkiler yaşayamamalarına neden olmaktadır. Ruh sağlığı için büyük öneme sahip olan bu yaşantılar, bireyler tarafından göz ardı edilmektedir.

Ergenliğin geç, yetişkinliğin erken dönemlerine rastlayan üniversite yıllarında yaşanan bu istismar davranışları bireyin yaşantısında önemli bir yere sahiptir. Bu nedenle bu çalışmada üniversite öğrencilerinin kişilik özelliklerinin romantik ilişkilerinde yaşadıkları /algıladıkları istismar üzerine etkisini belirlemek amaçlanmıştır.

4. GENEL BİLGİLER

4.1. Kişilik

Kişilik, psikolojinin önemli alanlarından biridir ve literatürde örgütlenmiş duygusal, bilişsel, toplumsal ve fiziksel özellikler bütünü olarak ele alınmaktadır. Aynı zamanda kişilik, doğuştan getirilen ve çevreyle etkileşim yoluyla şekillenen ve kolay değişmeyen özellikler bütünü olarak da ele alınmaktadır (Atak, 2013).

Geçmişten bu yana insan kişiliğini ve kişilik özelliklerini anlamaya yönelik belli tanımlar yapılmıştır. (Taymur ve Türkçapar, 2012). Kişilik kuramları, psikanalitik yaklaşımdan özellik yaklaşımlarına doğru ilerleyen bir gelişim (sırasıyla psikanalitik, davranışçı, özellik ve fenomenolojik) sırası izlemiştir (Atak, 2013). Allport kişiliği; “kişinin çevreye özgün uyumunu belirleyen psikofizyolojik sistemlerden oluşan içsel dinamik bir organizasyon” olarak tanımlamıştır (Aslan,2008). Rogers’a göre kişilik, bireyin deneyimleri ile şekillenen örgütlenmiş kendilik algısıdır. Freud’a göre ise kişilik, bilinçdışı, örtük ve bilinmeyen bir bütündür. Davranışçılığın önemli temsilcilerinden olan Skinner kişiliğin yapı olarak tanımlanmasının gereksiz olduğunu bildirmiştir (Eryılmaz ve Öğülmüş, 2010). Adler, kişilik gelişiminde doğum sırasının önemini vurgulamış, ailenin ilk çocuğunun ortancadan; ortancaların da daha sonra doğanlardan daha farklı özellikler geliştirdiğini belirtmiştir. (Burger, 2006). Jung, kişinin gerçek egosunun üstüne geçirilen, toplumsal açıdan kabul edilebilir ve çevreye sunulabilir bir maske olan ‘Persona’ ve persona maskesinin altında arzuları, duyguları ve bunların bağlantılarını oluşturan ‘Gölge’ kavramlarının yer aldığını ortaya koymaktadır (Hazar, 2006). Erikson’a göre kişilik gelişimi geçmiş ve gelecek başarıların ışığında hiyerarşik ve sırası değişmeyecek bir şekilde sekiz evreden oluşur (Özgüngör ve Kapıkırm, 2011). Sullivan’a göre ise gerçek ya da hayal ürünü olan bir kişiler arası ilişki olmadan, kişilik de olamaz (Burger, 2006).

Psikologların üzerinde aynı fikirde olduğu bir tek kişilik tanımı bulunmamaktadır. Kişilik, bireyin iç ve dış çevresiyle kurduğu, diğer bireylerden

ayırt edici, tutarlı ve yapılaşmış bir ilişki şeklindedir. Bireyin kendini diğer bireylerden ayırt edici terimiyle o bireyi başkalarından farklı kılan özelliklerden bahsedilmektedir. Tutarlılık kavramıyla, ' zaman boyutu içinde o kişinin benzer durumlarda davranışının çok değişmediği' ifade edilmektedir. Yapılaşmış kavramıyla kişiliğin çok sayıda birimlerden oluşan bir sistem olduğunu, sistemin her biriminin birbirleriyle bağlantılı olarak bir örüntü geliştirdiği anlatılmaktadır. Kişilik tanımında kullanılan diğer bir özellik de ilişki kuruş şeklindedir. Birey iç ve dış çevresiyle sürekli ilişki içindedir. Birey kendi içindeki duygu ve düşünceleri olduğu kadar, kendi dışında yer alan insan, olay ve nesnelere de algılar. Bireyin kişiliği iç ve dış çevreyle kurduğu ilişkinin şeklini belirler. 'İlişki şekli' ile tanımlanan kişilik, soyut bir kavram olmaktan çıkıp, bireyin günlük davranışlarında gözlenebilen bir kavram olmaktadır (Cüceloğlu,1992).

4.1.1. Kişiliği Etkileyen Faktörler

Kişiliğin oluşumunda ve gelişiminde çevresel faktörlerin mi yoksa kalıtsal faktörlerin mi etkili olduğu uzun süredir tartışılmaktadır. Bu konuda araştırmacıların farklı görüşleri olsa da ilgili literatür incelendiğinde kişiliğin şekillenmesinde kalıtsal özelliklerin de çevresel özelliklerin de etkili olduğu görülmektedir. Kişilik farklarının tek bir faktöre bağlı olduğunu savunan görüşler neredeyse tümüyle ortadan kalkmış durumdadır. Günümüzde çok sayıda araştırmacı kişiliğin birçok faktörden etkilendiğini kabul etmektedir (Özsoy ve Yıldız, 2013).

4.1.1.1. Kalıtsal Faktörler

Kişiliği etkileyen faktörlerin en önemlilerinden birisi kalıttır. Kalıtım, bireyin anne ve babasının birtakım özelliklerinin kromozomlar aracılığıyla bireye geçmesini anlatmaktadır. Bireyin fiziksel duruşu, yüz güzelliği, beden ve kas yapısı gibi

özellikler, kalıtsal özellikleridir (Özsoy ve Yıldız, 2013). Günümüzde insanın gen yapısı çözülememesine rağmen, yapılan çalışmalar, genlerin, fizyolojik ve psikolojik yapıdaki oluşumun şifreleri olduğu konusunda şüphe kalmadığı göstermektedir. Yapılan çalışmalarda, kalıtımın birçok davranışın temelini oluşturan önemli bir faktör olduğu anlaşılmıştır. Kişiliğin oluşmasında genetik faktörler önemli etkenlerdir ve kişiliği belirleme derecesi, bireyden bireye farklılık göstermektedir. Zihinsel özelliklerin ve davranış eğilimlerinin ortaya çıkmasında genetik faktörler önemli bir etken durumunda iken, değer yargılarının oluşmasında, ideallerin belirlenmesinde ve inanç sisteminin oluşumunda genetik faktörlerin önemi azdır (Savi, 2008).

4.1.1.2. Çevresel Faktörler

Kişilik çevresel faktörlerden büyük ölçüde etkilenmektedir. Bireyin yaşam deneyimleri, yetenekleri, içinde yetiştiği aile, toplum, kültür gibi faktörler çevresel faktörleri oluşturmaktadır.

Yetenekler: İnsanların yetenekleri aslında kişiliklerinin yalnızca bir parçası değil aynı zamanda kişilik gelişiminde önemli etkiye sahip olan bir kavramdır. Yetenekler, kişiliği, kişinin tanınması yönünden etkiler ve güdülenmeye yardımcı olur (Morgan, 2013).

Yaşam deneyimleri: Bireyin kişiliğinin gelişiminde etkili olabilecek çevresel faktörlerden biri hayat deneyimidir. Bireyin hayatı özgün birçok belirli olay ve deneyimlerle doludur. Bireyin çocukluktan yaşlılığa kadar yaşadıkları ve bu doğrultuda edindiği üzüntülü ya da sevinçli tecrübeleri bireylerin davranışlarında ya da kişiliğinde kendini gösterebilmektedir (Özsoy ve Yıldız, 2013).

Kültür: İnsan topluluklarının temel davranışlarının altında o toplumun kültürünün gerekli kıldığı davranışlar yatmaktadır. Bilindiği gibi kültür ve kişilik arasındaki ilişki bebeklikle birlikte başlar. Genel bir tanımlamayla kültür, bir toplumun tüm

hayat biçimidir. Bireyi kendi kültürünün bir parçası haline getiren süreç eğitim, öğretim yoluyla oluşan bir süreçtir. Birey kendi kültürünün tarzlarını eğitim aracılığı ile öğrenip, kendi kültürüne katmış olur. Bununla birlikte bir temel kişilik kazanır. (İlbars, 1987). Gümüş ve Dönmez'in Türk ve ABD'li üniversite öğrencileriyle yaptığı bir çalışmada Türk örneğinde kişilik özelliklerine ilişkin ortalamalar arasında belirgin bir farklılık olmamakla birlikte, ABD'li örneklemin ortalamalarıyla karşılaştırıldığında, Türk örneğinde kişilik özelliklerinden duygusal dengesizlik, açıklık ve geçimlilik puanları ortalamalarının ABD'li örnekleme olduğundan, ABD'li örnekleme ise sorumluluk puanı ortalamasının Türk örnekleminde olduğundan daha yüksek bulunmuştur. Bu bulgular kültürün kişilik özelliklerini etkilediğini desteklemektedir. (Gümüş, 2009).

Aile: Çocuk dünyaya geldiğinde ilk olarak aile bireyleri, özellikle de anne babalarıyla etkileşimde bulunurlar. Bu etkileşim çocuğun yaşamı boyunca sürer. Çocuğun kişiliğinin temellerinin atıldığı ve gelişimsel açıdan önemli dönemlerin yaşandığı ortam ailedir (Düzgün, 2006). Anne babaların çocuk yetiştirme tutumları, çocukların kişiliğinin oluşmasında büyük bir önem taşır. Çocuklar genel ve özel bazı tutum ve davranışları anne ve babalarını gözleyerek öğrenir. Erkek çocuk babayı gözleyerek erkek gibi davranmayı, kız çocuk da anneyi gözleyerek kadın gibi davranmayı öğrenir. Farklı anne-baba tutumları çocuğa sosyalleşme imkanı verir (Özdemir ve ark.,2012). Aile, bireyin kişilik ve davranışlarının gelişiminde ekonomik, kültürel ve sosyal boyutlarıyla katkı sağlayan bir kurumdur. Anne babaların çocuklarıyla kurdukları ilişkinin kalitesi; bireylerin atılganlık, kendini kabul, benlik saygısı, akademik başarı, sosyal beceriler ve çevresine uyum sağlama özelliklerini etkiler (Kocayörük, 2010).

Sosyalleşme: Toplumun bir bireyi olma süreci olan sosyalleşmeyi, insanın içinde yetiştiği sosyokültürel çevreyle etkileşimi olarak tanımlamak mümkündür (Oruç ve ark.,2011). Büyümekte olan çocuk, etrafındakilerle etkileşim sonucu, onlarınkine benzer davranışlar geliştirecektir. Böylece tek tek kişiler yerine toplumun üyeleri olan, birbirlerinden farklı özelliklerinin yanında birbirlerine büyük ölçüde benzer özellikler gösteren toplumsal bireyleri oluşturacaklardır (Kağıtçıbaşı, 2010) İlk sosyalleşme aracı olan aile, çocuğun sosyalleşmesi sürecinde sahip olduğu işlevler

gereği temel normları, değerleri, tutum ve davranışları aktarır. Ailenin yaşam tarzı, tüketim alışkanlıkları, iletişim kurma ve dili kullanma biçimi ve benzeri faktörler bireyin habitusunun oluşmasında büyük öneme sahip olan faktörlerdir (Baran, 2013).

4.1.2. Kişilik Özellikleri

Kişiliğe ilişkin birçok şey söylenmekteyse de tanımı konusunda zorluklarla karşılaşmaktadır. Kişiliğin, kişinin 'sahip olduğu' bir şey olduğunu söyleyenler, birtakım insanların kişiliklerini, 'arkadaş canlısı', 'hoş', 'güçlü' ya da 'saldırgan' gibi kelimelerle betimleye çalışırlar. O halde, anlatılmak istenen, kişiliğin, bireyin diğer kişilerin yanında gösterdiği davranış özellikleri olduğudur (Morgan, 2013). Bireyin kişiliği temel özelliklerinin bir sentezi olup, bu özellikler bilinirse, bireyin kişiliği de öğrenilir. Bireyin kişiliği zıt sıfatlarla belirtilebilir (Cüceloğlu, 1992)

Çevreye bakıldığında bazı bireylerin olay ve durumlara karşı duygusal tepkiler verdikleri görülür. Bazı kişiler, yeni ve farklı düşüncelere, davranışlara karşı hoşgörülü, açık ve kabul edici olabilirken bazıları bunun tam tersi yapıdadırlar. Öte yandan dikkatli, organize olmuş ve etik davranma eğiliminde olan bireyler bulunduğu gibi uyumlu, toplumsal ilişkilerde yumuşak huylu bireyler de toplumda yer almaktadır. Enerjik ve toplumsal çevresi oldukça geniş kişiler de görülebilir (Eryılmaz ve Öğülmüş, 2010). Kişilikteki küçük farklılıklar onu başkalarından ayırt ettiren ve biricik kılan normal özellikler olarak sağlıklı sayılmakta, kişinin tüm yaşamı boyunca kalıcı nitelikte olmaktadır. Her sağlıklı bireyde kişilik bozukluklarına ait bazı özellikler bulanabilir (Güleç, 2009). Kişilik özellikleri, bireyi diğer bireylerden ayırır ve bireyin gelecekteki davranışlarına yönelik kestirimlerin dayanağını oluşturmaktadır (Atak, 2013).

Çarpıcı bireylerarası farklılıklar bireylerin günlük yaşamlarını olumlu ve olumsuz duygularla renklendiren boyutu simgeler. Örneğin, bazı bireyler kendilerini genel anlamda diğerlerinden daha coşkulu, heyecanlı ve dikkatli olarak tanımlamaktadır. Bireylerin bu tür duyguları ne ölçüde deneyimlediği pozitif

duygulanım özelliği olarak nitelendirilmiştir. Öte yandan bazı bireyler sıklıkla dūřmanlık, sinirlilik ya da sıkıntı gibi olumsuz duygulanım deneyimlediklerini belirtmektedir. Bu tür duyguların birisinin deneyimlerini ne ölçüde nitelendirdiği negatif duygulanım ya da negatif duygulanım özelliği olarak adlandırılır (Berry, 1997).

Son yıllarda kişilik birkaç genel seviye ile açıklanmıştır. H. J. Eysenck dışadönüklük, nevroitiklik ve psikotiklik olarak adlandırılan üç kişilik faktörünü belirtmiştir. Daha sonra üç faktör modelinden daha yüksek kabul alan beş faktör modeli tarafından beş genel seviye belirtilmiştir (Evinç, 2004). Türk Kültüründe Geliştirilmiş Temel Kişilik Özellikleri Ölçeği'nde ise altı ayrı kişilik boyutu bulunmaktadır. Bu ölçekteki altı boyut aşağıdaki gibi tanımlanmaktadır.

Şekil 1. Temel Kişilik Özellikleri Ölçeği Alt Boyutları

Dışa dönüklük:Deneve ve Cooper (1998) dışa dönüklüğü, ilişkiler, enerji seviyeleri, pozitif duygusallık ve heyecan arayışının miktarı ve yoğunluğu olarak tanımlar. Ebert, Tucker ve Roth'a göre (2002) dışa dönüklük, bir bireyin ne kadar sosyal ve kendinden emin olduğunu ifade eder (Evinç, 2004).Dışadönüklük düzeyi yüksek bireyler insanlarla kolay ilişki kurabilen, insanlarla olmayı seven, işbirliğine yatkın, sempatik bireyler olarak değerlendirilmektedir. Dışadönüklük düzeyi düşük olan, bir başka deyişle, içe dönük olan bireyler ise içine kapanık, sosyalleşmeyi sevmeyen, insanlara karşı mesafeli duran, sessiz kalmaya eğilimli, utangaç ve tutuk bireyler olarak değerlendirilmektedir (Doğan, 2013). Ek olarak dışadönüklük hem bireyler hem de partnerlerindeki öfke ve öfke yoğunluğu ve çatışmaya yanıtta duyguları açıklamaya eğilim ile pozitif olarak ilişkilidir, fakat eşlerin çatışma miktarları ile ilişkili değildir (Bono ve ark.,2002).

Gelişime Açıklık: Beş faktör kişilik yapısı içinde bilişsel yönü en fazla olan özelliktir (Basım ve ark.,2009). Açıklık, bir bireyin ne kadar meraklı, ilgili, özgün, yaratıcı ve dikkatli olduğunu ve yüksek riskli davranışları içeren yeni deneyimlere sahip olmayı ne kadar sevdiğini ölçen bir faktördür (Evinç, 2004). Deneyime açıklığı yüksek olan bireyler yaratıcı, meraklı, içgözlemsel ve içsel duygulara karşı dikkatli olarak tanımlanır (Bono ve ark.,2002). Deneyime açıklığı düşük seviyedekiler ise geleneksel, tutucu, ilgisiz olarak nitelendirilmektedirler (Basım ve ark.,2009).

Nörotizm:Nörotizm; negatif duygulanım, korku, üzüntü, öfke ve suç gibi duyguları deneyimleme eğilimi olarak tanımlanabilir (Bono ve ark.,2002). Nevrotiklik düzeyi yüksek insanlar, düşük olanlara göre günlük olaylar karşısında daha sık stres yaşarlar. Üzüntü, öfke, kaygı ve suçluluk gibi pek çok olumsuz duygu çeşidi bulunsa da araştırmalar bu olumsuz duygulardan birine eğilimi olan insanların genellikle diğerlerine de eğilimi olduğunu göstermiştir (Burger, 2006). Ek olarak nörotizmi yüksek bireylerin öfke ve düşmanlığı deneyimlemesi daha muhtemeldir ve sorulduğu zaman, partnerleriyle ilgili çok sayıda şikayetleri vardır. Fakat nörotizmi yüksek olanlar öfkelerini açıklamaya meyilli değildir (Bono ve ark.,2002). Nevrotiklik düzeyi düşük olan bireyler sakin, iyi uyum göstermiş, aşırı ve uyumsuz duygusal tepkilere yatkın olmayan kişiler olarak tanımlanmaktadır (Burger, 2006).

Uyumluluk: Uyumluluk yüksek ilişki niteliği, ince düşünceli olmanın ve diğerkamalık, empati, içtenlik, güven, yardıma isteklilik ve uysallık gibi kişiler arası ilişkilerle ilgili özelliklere sahip olma derecesiyle tanımlanır (Evinç, 2004). Uyumluluğu yüksek bireyler, fedakar, güvenilir, işbirlikçi, uysal ve “başkalarının ihtiyaçlarına göre hareket eden” olarak tanımlanır. Bu özellikte düşük puana sahip olanlar alaycı, düşmanlığı ifade etmeye ve deneyimlemeye eğilimi olan, diğerleriyle rekabet etmeyi tercih edenlerdir ve merhametsiz ve zalim olarak tanımlanmışlardır (Bono ve ark.,2002).

Dürüstlük/Sorumluluk: Hedefe dönük olma, amaçlı olma, güçlü iradeli ve kararlı, iyi düzenlenmiş, sorumluluk sahibi, görevlerini yerine getiren, projeler ve görevlendirmelerde etkili, gayretli ve kendini kontrol yönü özellikleri ile ilişkili kontrolün boyutları olarak tanımlanır (Evinç, 2004,). Hem düzensizlik hem de tembellik (düşük sorumluluk) ve aşırı düzenlilik ya da titizlik (yüksek sorumluluk) bir partnerle çatışmanın kaynağı olabildiği için partner sorumluluğu ile ilişki çatışması arasında bir birliktelik olması sürpriz olmayacaktır (Bono ve ark.,2002).

Olumsuz Değerlik (OD): Kişinin kendine olumsuz özellikler atfetmesi olarak tanımlanmaktadır (Vatan, 2013). Ayrıca DSM-IV-TR, , Borderline Kişilik Bozukluğu olan bazı bireylerin, “önemli derecede ve sürekli istikrarsız benlik saygısı ya da benlik duygusu ile nitelendirilmiş kimlik kargaşası olabileceğini” ve “genellikle kötü ya da fena olmaya dayanan benlik saygısına sahip olduğunu” söyleyerek olumsuz değerliği nitelediği görülmektedir (Simms, 2007).

4.1.3. Kişilik Gelişimi ve Yetişkinliğe Geçiş

Sağlıklı bir kişilik gelişimi ile yetişkinliğe adım atabilmek amacıyla ergenlerin bu kritik gelişim süreçlerini başarılı bir şekilde tamamlaması önemlidir (Kocayörük, 2010). Gençlik bocalamalarıyla ilgili önemli görüşler, 1959’da Erikson ortaya atmıştır. Erikson gencin nasıl bir insan olduğu, hayat boyu sürecek hayat yolunu

çizmek ve neler yapmayı istediğini içermek üzere, kendi kimliği hakkında açık bir tabloya ulaşmasının öneminin vurgulandığı bu sürece kimlik şekillenmesi adını vermiştir. Bu sürecin çok kolay olmadığı ve bu süreçte gencin birkaç yıl büyük belirsizlikler yaşadığını, bu belirsizlikler sonucu çeşitli uyum bozukluklarının geliştiğini ilk kez Erikson ortaya koymuştur (Ekşi, 2011).

Ergen için kişiliğin gelişimindeki önemli basamaklardan biri olan kimlik duygusunun sağlıklı gelişiminin önemli bir göstergesi gencin içsel olarak hissettiği aynılık ve süreklilik duygusunun başkaları tarafından algılanan aynılık ve süreklilik durumuyla örtüşmesidir (Karaca ve ark., 2012). Kimlik duygusunun cinsel, toplumsal ve mesleki öğeleri vardır. Delikanlılık belli bir eşeylik yapısına bağlı tamlık, yeterlik ve güçlülük duygusunun yerleştiği dönemdir. Gencin cinsel yapısı ve yeterliği konusunda önce bir takım soruları, kuşkuları olabilir. Kendi cinsel yapısını, yeterlik ve gücünü, düşüncede ya da eylemde, başkaları ile karşılaştırır. Bu konuda başkalarınca da nasıl görüldüğünü merak eder. Kendini sınar, yarışmaya kalkar. Zamanla sağlıklı gencin bu tür sınamaları, yarışmaları, kuşkuları yatıştır. Kendi cinsel yapısının ve yeterliliğinin gerçekçi kabullenilmesi ile *cinsel kimlik duygusu* olgunlaşır (Öztürk ve Uluşahin, 2014). Romantik ilişkiler kimliğin bazı bölümlerinin gelişmesine yardımcı olurken bazen de bu sürecin gelişim sürecini aksatabilir.

4.2. Romantik İlişkiler ve Özellikleri

İnsanlar yalnız yaşayamayan, başkalarıyla birlikte var olan ve yakın ilişkiler (close relationship) arayan varlıklardır. Yakın ilişki ya da aşk, bazen kişisel bir ilişki (personal relationship), bazen kişisel ilişkilerin özel bir ögesi ya da bir özelliği, bazen de bir insanın diğerine duyduğu belli bir duyguyu anlatmak amacıyla kullanılır. Burada önemli olan, yakın ilişki ya da aşk için her zaman bir “diğer” kişinin varlığının gerekliliğidir (Atak, 2012).

Her toplumda ve her kültürde, romantik ilişkinin yaşanması, bu ilişkiye ait alışkanlıklar, davranış biçimleri ve kişilerin algıları farklılıklar göstermektedir. Türk

toplumunda kültüre bağılı olarak daha “özel” alanlarda bu ilişkinin yaşanması hoş karşılanırken, batı kültüründe keskin sınırlardan ziyade ilişkinin “uluorta” yaşanmasında pek bir sakınca görülmemektedir. Hangi zaman diliminde ve hangi coğrafi bölgede olursa olsun romantik ilişkiler ve özellikle *aşk*, insan fizyolojisini ve tüm duygusal ve düşünsel süreçleri derinden etkileyen bir görev üstlenmektedir (Özaydınlık, 2014).

Collins romantik ilişkilerin beş esas özelliği üzerinde durmuştur. Bunlardan ilki katılımdır. Katılım sıklıkla gençlik flörtünün olup olmadığını, flörtün başladığı yaşı, flörtün sıklığını ve tutarlılığını ve ilişkinin devam süresini ifade eder. Kayda değer kanıtlar, katılım boyutu ve zamanlamasının gençlik karmaşası için bireysel işleyişin göstergeleri ile ilişkili olduğunu göstermiştir. Bu özelliklerden diğeri partner seçimidir. Partner seçiminde gençlerin kiminle romantik deneyimi olduğu onların gelişimsel değerini kesinlikle etkiler, tıpkı arkadaşların kimliğinin arkadaşlığa etkisini tanımlamaya yardım ettiği gibi. Bir diğeri özellik içeriktir. İçerik ilişki partnerlerinin paylaştığı aktiviteleri, genç partnerlerin birlikte ne yaptığı, zamanlarını nasıl harcadıklarını, paylaşılan aktivitelerin çeşitliliği ve birlikte yapmaktan kaçındıkları aktivite ve durumları da ifade eder. Kalitebu özelliklerden bir diğeri. Bir romantik ilişkinin kalitesi, genellikle ilişkinin sağladığı iyi deneyimlerin derecesinden bahseder. Bu beş özellikten sonuncusu bilişsel ve duygusal süreçlerdir. Yaşamın herhangi bir döneminde ilişkiyi tanımlama, kendine özgü duygusal yanıtlar, algılar, beklentiler ve kendisi, bir başka birey ve ilişki hakkındaki nitelikleri hesaba katmayı gerektirir (Collins, 2003).

Romantik ilişkilerin özellikleri kadar, bu ilişkileri etkileyen iki önemli faktör vardır. Bunlardan ilki sevgidir. Maslow sevgiyi sağlıklı ve sağlıklı olarak ikiye ayırmakta, sağlıklı sevgiyi bencil ve sahiplenici olmayan, estetik, doğal, ruh sağlığını arttırıcı, kuşku, kin, kaygı ve duygusal savunmaların en az düzeyde yaşandığı sevgi türü olduğunu, sağlıklı sevginin ise bencil olduğunu vurgulamıştır. Sağlıklı bir sevgi bireyin kendini gerçekleştirmesine olanak sağlarken, sağlıklı sevgi bireyin gelişimini engelleyebilir (Doğan, 2012). Romantik ilişkiyi etkileyen bir diğeri faktörde bağlanma davranışıdır. Eğer kişinin çocuklukta ihtiyaçları karşılanmış, değerli görülmüş ise, kendisini sevmeye layık ve bir ilişkide destek alacak kadar

değerli görür. Bunun tam tersi, çocuklukta beğenilmeyen, onaylanmayan çocuklar büyüdüklerinde kendilerini sevmeye layık olmayan ve destek alamayacak şekilde değersiz hissedebilir. Yani kişinin bağlanma stili ilişkinin oluşması (ya da oluşmaması) ve sürdürülmesinde (ya da sürdürülememesinde) önemli bir rol oynamaktadır. Araştırmalar, güvenli bağlanma stili olan kişilerin hem daha sadık ve mutlu yakın ilişkiler yaşadıklarını hem de ilişkide karşılaştıkları sorunlara karşı daha yapıcı çözüm modelleri bulabildiklerini göstermiştir (Eryorulmaz, 2012).

Bireyin ilişkileri, içinde bulunduğu sosyal duruma, yaşa, eğitime, aile ortamına, dini inançlara, siyasal ideolojilere bağlı olarak değişiklik gösterebilir. Bu konuda yapılan psikolojik araştırmalar üç temel faktörün önemli olduğunu vurgulamaktadır. Bunlardan ilki benzerliktir. Algılan benzerlik kişileri birbirlerine yaklaştırdığı gibi, ilişkinin uzun süreli olmasını da sağlar. Diğer faktör olan tamamlayıcılığın kişilerin eş seçiminde önemli bir rol oynadığı belirtilmektedir. Üçüncü önemli faktör de olumlu etkileşimlerdir. Uzun süreli ilişkilerde olumlu yönlerin olumsuzlardan daha baskın olduğu ifade edilmektedir (Cüceloğlu, 1992).

4.3. Yetişkinliğe Geçiş ve Romantik İlişkiler

Romantik ilişki kavramı her bireyin yaşamının farklı dönemlerinde değişik biçimlerde ortaya çıkmaktadır. Ergenlik döneminde deneyim edinme üzerine kurulu ve geçici olan (Akın ve ark., 2015) duygusal ilişkiler, geç ergenlik ve genç yetişkinlik döneminin önemli bir bileşeni durumundadır. Üniversite dönemine denk gelen bu dönemde gençler, bu romantik ilişkiler vasıtası ile üç temel gelişim görevini yerine getirir: Bunların ilki biricik bir kimlik oluşturmak, ikincisi ilişki becerilerini geliştirmek ve karşı cinsle yakın ilişki kurmak, sonuncusu ise cinsel istek ve dürtülerle sağlıklı bir şekilde başa çıkmaktır (Saraç ve ark.,2015)

Toplum içinde ve yakın ilişkilerde beliren yetişkinler, karşılarındaki ilişki yaşadıkları kişide hem kendisine çekici nitelikleri, hem de kendisine tatsız ve can sıkıcı gelen nitelikleri keşfeder. Ayrıca, kendilerini daha yakından tanımak isteyenlerin, onları nasıl değerlendirdiklerini, başkalarının kendilerinde neyi çekici

bulduklarını ve neyi tatsız ve can sıkıcı bulduklarını öğrenebilirler (Atak ve Taştan, 2012). Genç yetişkinlik döneminde bağlılık ve yakınlığı tam olarak gerçekleştiremeyen bireyler yalıtılmışlık yaşar. Bu anlamda bireylerde bir başkasına duyulan ihtiyacın aslında yakınlık ihtiyacından kaynaklandığı söylenebilir (Akın ve ark., 2015).

4.4. Yakın İlişkilerde İstismar

Kimlik keşiflerine karşın, bireylerin beliren yetişkinlikte yaşadıkları aşk ve iş denemeleri her zaman olumlu sonuçlanmayıp aşk konusunda bazen umutsuzluk ve reddedilme yaşanmakta (Atak ve Taştan, 2012) çoğu zaman romantik ilişkilerde istismara da rastlanmaktadır.

TDK'daki tanıma göre istismar; birinin iyi niyetini kötüye kullanma, sömürme anlamına gelmektedir (<http://www.tdk.gov.tr>, Erişim tarihi: 22 Kasım 2015). Romantik ilişki istismarı, geçmişteki veya şimdiki sevgili (ya da romantik eş olarak anılan kişi) üzerinde güç kullanılan ve kontrol kurulan; tacize maruz bırakan ve zorlayıcı davranışları içeren bir davranış ya da tutumdur (Bugay ve Çok, 2015). Literatür incelendiğinde çoğu zaman istismar ve şiddet kavramlarının benzer anlamlarda ya da istismarı tanımlamak için şiddet kavramının kullanıldığı dikkat çekmektedir. İstismar/şiddet ilişkide genellikle biri tarafından diğerini kontrol altında tutmak için kullanılmakta olup, söz konusu kişiyi kontrol altında tutma eylemi içerisindeyken uygulanan şiddetin sonuçları ölüme neden olan ya da olmayan ciddi kazalara, yaralanmalara yol açabileceği için tehlikeli olabilmektedir (Savoly ve ark., 2014).

4.4.1. İstismar Türleri

Duygusal İstismar: Çocuk ve gençlerin, psikolojik gelişmesinin duraklamasına neden olacak sözel istismarı veya aşırı emirleri kapsayan, gereksinim duydukları ilgi, sevgi ve bakımdan mahrum bırakılarak, çocuk ve gençlerin kimliğini zedeleyen ve bozuk davranışları ortaya çıkaran tavırları içermektedir (Şimşek ve Önder,2011). Kırıcı bir dil olmanın ötesinde, kontrol, tehdit etme, kişisel eşyalara amaçlı olarak zarar verme, telefon kullanımını sınırlama, diğerleriyle olan aktiviteleri kısıtlama, tehdit edici davranışlara kalkışma, kasten kıskançlığa kışkırtma, ilişkiyi bitirmekle tehdit etme gibi partnere hükmetme anlamına gelen diğer soyut davranışlar olarak da adlandırılmaktadır (Orpinas ve ark.,2012).Duygusal istismar ve ihmal oldukça sık olmakla birlikte, fark edilmesinde, tanımlanmasında ve yasal olarak kanıtlanmasında diğer istismar türlerine göre daha fazla güçlük yaşanmaktadır. (Öztürk, 2007). Duygusal istismar veya psikolojik örselenmenin diğer tüm istismar biçimlerini şemsiye gibi altında topladığını ifade etmek mümkündür. Tek başına var olduğu gibi fiziksel ve cinsel istismarın hasarı ortadan kalksa bile duygusal istismar ve duygusal istismarın etkileri devam edebilir (Şimşek ve Önder,2011). Duygusal istismara bağlı hasarlar fiziksel istismar kadar zedeleyicidir, buna karşın bulguları daha gizlidir (Kara ve ark.,2004).

Fiziksel istismar:Fiziksel istismar, özelliği ve belirtileri gereği istismar türleri içerisinde tanımlanması en kolay olanıdır. Bu sebeple üzerinde ilk ve en çok araştırma yapılan istismar türüdür (Gündüz ve Gökçakan, 2004).

Bir ergen tarafından alınan ya da uygulanan fiziksel eylemleri (bir şeyler fırlatma, tokatlama, saçını çekme, itme, itip kakma, sarsma, tekmeleme, vurma ya da yumruk atma) kapsayan (Singh ve ark., 2015) bu istismar türünde; ekimoz, basit yumuşak doku lezyonları, yanıklar, iç organ yaralanması ve şiddetli durumlarda sebebi belirlenemeyen ölümler meydana gelebilmektedir (Avşar ve ark., 2014).

Fiziksel istismarın çoğunlukla “kaza” olduğu düşünülerek gözden kaçırıldığı ileri sürülmektedir. Fiziksel istismarda kız erkek oranı arasında belirgin bir fark

bulunmamaktadır. Ancak cinsiyet dağılımı kurbanın yaşı ile değişiklik gösterebilmektedir, örneğin; ergenlik çağında kızlar daha fazla fiziksel istismarla karşı karşıya kalabilmektedir (Taner ve Gökler, 2004).

Cinsel istismar: Topçu' ya göre cinsel istismar, toplum tarafından kabul edilmeyen uygunsuz şehvet arzularının etkisi altında, cinsel doyum elde etme amacıyla yapılan tek taraflı, çarpık ve bencil insan eylemlerini içerir (Topçu, 2009). Bu eylemler, partneri cinsel ilişkiye girmek için fiziksel güç kullanarak zorlamayı, kişi gönülsüz olduğu halde onunla cinsel ilişkiye girmeyi (Atakay, 2014) içeren cinsel ilişki biçiminde olabildiği gibi sadece öpme, cinsel amaçlı kucaklama ve dokunma veya edilgin cinsel davranışlarla da sınırlı kalabilir (Topçu, 2009). Cinsel davranış, giysili veya giysisiz olarak; göğüslere, kalçalara veya genital bölgelere dokunmak ve vücut boşluklarına cinsel organ veya bir cisim sokmaktır. Ayrıca teşhircilik ve pornografik fotoğraflar gösterme de cinsel istismartanımı içinde yer almaktadır (Taneli ve ark.,1999). Cinsel istismar; uygunsuz teklif ve teşhirciliği de içeren “temas içermeyen-örtük” istismar; her hangi bir cinsel dokunuş, fail ya da mağdurun genital temasını içeren “temas içeren-açık” istismar ve aktif cinsel birleşmeyi içeren istismar şeklinde de sınıflandırılabilir (Bulut, 2013).

Saldırganlığın özel bir türü olan cinsel şiddet, gençler arasında yaygınlaşmaya başlamaktadır. Şaşırtıcı olarak heteroseksüel ilişkilerde karşılıklı olma eğilimindedir. İlişkideki erkekler ve kadınların her ikisi de saldırganlık ve cinsel şiddet göstermeye eğilimli olduğu halde kızlar erkeklerden daha sık hedef olma eğilimindedir (Pellegrini, 2001). Cinsel istismara maruz kalanların sadece %15'inin bildirimde bulunduğu ve çoğunlukla cinsel istismarı sır olarak sakladıkları belirlenmiştir. Dolayısıyla cinsel istismarın yaygınlığı konusunda gerçek istatistiksel verilere ulaşmak güçtür (Uçar, 2014).

4.4.2. İstismar İçin Risk Faktörleri

Romantik ilişkilerdeki istismarın nedenlerini anlamak gerçekte bir hastalıkla çalışmaktan daha zordur. Örneğin hastalıklar biyolojik bir kökene dayanır ve sosyal içeriğin içinde oluşur. Fakat partner istismarı tamamen o sosyal içeriğin ürünüdür. Güç dışında, kadın ve erkeklerin tarama çalışmasında belgelenen birçok demografik ve sosyal özelliği artan partner istismarıyla ilişkili değildir. Örneğin yaş bazı çalışmalarda romantik ilişkiler için risk faktörü olarak not edilirken, birçok çalışmada böyle bir risk belirlenmemiştir (Jewkes, 2002). Yoksulluk toplumdaki tüm bireylerin hayatını tehdit eder ve yaşam dayanakları açısından bireylerin temel ihtiyaçlarına ulaşmasına sınırlı ya da tam olarak engel olur (Erkan ve Bozgöz, 2004). Yoksulluk ve bununla ilişkili stres romantik ilişki istismarına önemli bir katkı sağlamaktadır. İstismar bütün sosyoekonomik gruplarda var olmasına rağmen ABD, Nikaragua ve Hindistan gibi çeşitli yerleşimlerdeki daha alt gruplarda daha sık ve şiddetli olmaktadır (Jewkes, 2002).

Toplumda paylaşılan bir değer olarak görülmesi beklentilerin ve kazanılmış niteliklerin olmaması, sosyal desteğin azlığı istismar açısından sosyal risk faktörü olmaktadır. İstismar öğrenilen bir davranıştır. Aile bu davranışı öğrenmesinde bireyin en önemli kaynağıdır (Yetim ve Şahin, 2008). Bireyin yetişme koşulları ve aile ortamı ilerde istismar mağduru olma ya da istismara uğramasında belirleyici olmaktadır.

Madde kullanmak, özellikle alkol kullanmak, sürekli öfke, duyguları düzenlemede güçlük ve düşük öfke yönetimi, borderline kişilik özelliği, çocukluk çağı istismarı ve şiddete karşı kabul tutumlarına sahip olma, psikolojik, fiziksel ve cinsel flört şiddetine maruz kalmış olma romantik ilişki yaşayan birey için artış gösteren risk faktörleri arasındadır. Ek olarak araştırmacılar psikolojik saldırganlığın en güçlü ve en istikrarlı fiziksel istismar uygulama göstergelerinden biri olduğunu ifade etmektedir (Shorey ve ark.,2012). Başka bir çalışmada ise fiziksel yaralanmalarda risk faktörleri arasında tutuklanma öyküsü, düşük eğitim düzeyi,

işsizlik ve eski sevgili olma durumu gibi diğer faktörler de yer almaktadır (Campbell, 2002).

4.4.3. İstismarın Sonuçları

Yaşanan her türlü istismar daha sonra bireyin sosyal yaşamında hatalı bir istismar algısının oluşumunda zemin hazırlar. Bireylerin algıladığı istismar düzeyi onun kuracağı ilişkilerin yapısını ve içeriğini etkileyen önemli faktörlerden biridir (Kostak ve Vatansever, 2015). Yakın ilişki istismarı, istismar sona erdiğinde bile sağlık üzerinde uzun süreli olumsuz etkiye sahiptir. Özellikle kadınlarda yaralanmanın en yaygın nedenlerinden biri yakın ilişkide yaşadıkları fiziksel istismardır. ABD'de kaza ve acil servislerinde yapılan büyük bir çalışmada; kafa, yüz, boyun, toraks, göğüs ve karın yaralanmalarının, başka yollarla yaralanan kadınlara göre partnerleri tarafından yaralanan kadınlarda daha fazla olduğu ifade edilmektedir. Kuzey Amerika'da kadın cinayetlerinin %40-%60'ı yakın ilişki yaşadıkları partnerleri tarafından işlendiğini gösteren araştırmalar vardır (Campbell, 2002). Tekrarlanan fiziksel saldırılar yaralanma ya da kronik ağrı, osteoartrit ve şiddetli baş ağrısı gibi bazı kronik hastalıkların riskini doğrudan arttırabilir. Yakın ilişkide yaşanan istismar ile ilişkili olan kronik psikolojik şiddet de diğer akut ya da kronik sağlık koşullarını dolaylı olarak etkileyebilir (Coker ve ark., 2002).

İstismar mağdurlarının %20-50'sinde psikiyatrik belirti olmayabileceği gibi anksiyete, depresyon, madde bağımlılığı, intihar davranışı, sınırda kişilik bozukluğu ve travma sonrası stres bozukluğu gibi psikiyatrik bozuklukların sonraki dönemlerde gelişebileceği bildirilmiştir (Bilginer ve ark. 2013) ve özellikle cinsel istismara uğrayan gençlerin riskli cinsel ilişkilere girdikleri ve bunları yetişkin dönemlerinde de sürdürdükleri görülmektedir (Erel ve Gölge, 2015). İstismarın şiddeti, önceki travmalar ve partnerin baskınlığı yakın ilişkide yaşanan şiddet nedeniyle gelişen post travmatik stres bozukluğunun önemli göstergeleri olarak tanımlanmaktadır (Campbell, 2002).Cinsel saldırı sonrası cinsel fonksiyon bozukluklarının uzun bir süre devam etmesinin önemli bir sorunun göstergesi olduğu ifade edilmektedir. Saldırıdan bir ay

sonra mağdurların %51'inin cinsellikten korkma, tikslenme, istek ve uyarılma sorunları ve orgazm sorunları gibi cinsel problemlerin bir veya daha fazlasını yaşadıklarını, mağdurların %71'nin saldırıdan bir yıl sonra bile bu sorunların bir veya daha fazlasının hala devam ettiğini bildirdikleri ifade edilmektedir (Gölge, 2005).

4.4.4. İstismarı Önlemede Hemşirenin Rolü

Yetişkinlikteki evlilik ilişkilerinde görülen şiddet ve istismar davranışlarının, çoğunlukla ergenlik dönemi romantik ilişkileriyle birlikte başladığı ve bu ilişkilerle benzerlik gösterdiği bildirilmektedir (Kalkan, 2008). Özellikle ailesinden uzakta yaşayan, romantik ilişki yaşadığı bireyden destek alan üniversite öğrencileri ilişkilerde şiddetin nasıl ortaya çıkabileceği hakkında farkındalıklarını artırma ve onlara sağlıklı yakın ilişkiler kurma yollarını öğretme açısından çok avantajlı bir konumdadır. Ergenliğin ilk dönemleri ve yetişkinliğin ilk dönemlerine denk gelen üniversite yılları partnerlere şiddet uygulanması ve cinsel saldırıda bulunulması açısından riskli bir dönem olarak görülmekte, bu nedenle birçok önleme programı tarafından hedef grup olmaktadır (Page ve İnce, 2008).

Aralarında Amerika Birleşik Devletleri, Kanada, Avrupa'nın bulunduğu birçok gelişmiş ülkede partner şiddeti suçluları için tedavi programları bir yenilik olarak göze çarpmaktadır. Bu programların çoğunda cinsiyet rollerinin, stresle ve öfkeyle nasıl başa çıkılacağını, bireyin eylemleri için sorumluluk almasını ve duygularını başkasına göstermeyi içeren öğrenim tekniklerinin tartışıldığı bir grup formatı kullanılmaktadır (Krug ve ark., 2002). Psikiyatri hemşiresinin yönettiği bu türden gruplar oluşturularak öğrenciler için tartışma olanağı tanınabilir.

Sağlık bakımının lideri olarak hemşireler, üniversite öğrencilerini eğitime ve desteklemede eşsiz bir konumdadırlar. Kampus sağlık merkezleri, öğrenci yaşamı, öğrenci organizasyonları ve kamu güvenliği ortaklığıyla hemşireler farkındalığı ve romantik ilişki istismarı ve cinsel istismarla ilişkili koruma önlemlerine katkıda bulunabilir (Ames ve ark., 2014). Çeşitli kültürel çevrelerde bazı istismar davranışları, istismar olarak değerlendirilmemekte ve hatta normal olarak

algılanmaktadır. Psikiyatri hemşireleri istismar, istismar turleri ve hangi davranışların istismar gostergesi olduğuna yonelik eğitimler duzenleyerek oğrencileri bilgilendirebilir. Çatışma cözme becerileri, öfke kontrolü, iletişim becerileri ve akran eğitimi romantik ilişkilerde istismarı önlemede psikiyatri hemşiresinin verebileceği önemli eğitimlerdir.

5.GEREÇ VE YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın tipi, evreni ve örnekleme, veri toplama araçları ile toplanan verilerin değerlendirilmesinde kullanılan istatistiksel analize yer verilmiştir.

5.1. Çalışmanın Türü

Araştırma üniversite öğrencilerinin kişilik özelliklerinin romantik ilişkileri üzerine etkisini araştıran tanımlayıcı ve ilişki arayıcı tipte bir çalışmadır.

5.2. Çalışmanın Uygulandığı Yer ve Zaman

Araştırma Marmara Üniversitesi Haydarpaşa Kampüsü'nde Eylül 2015- Ocak 2016 tarihleri arasında gerçekleştirildi.

5.3. Çalışmanın Evreni ve Örnekleme

Bu araştırmanın evrenini Marmara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, Hukuk Fakültesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik ve Hemşirelik Bölümü, Sinema-Televizyon Bölümlerinde eğitim gören 6350 öğrenci oluşturmaktadır.

Eylül 2015- Ocak 2016 tarihleri arasında çalışmaya katılmayı kabul eden 979 kişiden anketi eksiksiz dolduran 714 kişi örnekleme oluşturmuştur. 235 kişi çalışmaya alınma kriterlerini sağlamadığı için ve 30 kişi veri toplama araçlarını tamamlamadığı için araştırmadan çıkarılmıştır.

5.4. Çalışmaya Alınma ve Çalışmadan Çıkarılma Kriterleri

Çalışmaya Alınma Kriterleri:

- Çalışmaya katılmaya gönüllü olmak
- Marmara Üniversitesi Haydarpaşa Kampüsü'nde öğrenci olmak
- Romantik bir ilişki yaşamış/yaşıyor olmak

Çalışmadan Çıkarılma Kriterleri

- Tamamlanmamış veri toplama araçları

5.5. Çalışmada Kullanılan Veri Toplama Araçları

Çalışmada kullanılan sosyodemografik soru formu ve ölçekler, Marmara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, Hukuk Fakültesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik ve Hemşirelik Bölümü ve Sinema-Televizyon Bölümlerinde eğitim görmekte olan 1., 2., 3. ve 4. sınıf öğrencilerine uygulanmıştır. Bu çalışmada gerekli bilgileri toplamak için aşağıda belirtilen veri toplama araçları kullanılmıştır.

1. Kişisel Bilgi Formu (KBF) (Ek.1)
2. Temel Kişilik Özellikleri Ölçeği (TKÖÖ) (Ek.2)
3. Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeği (RIDÖ) (Ek.3)

5.5.1. Kişisel Bilgi Formu (KBF- Ek.1)

Araştırmada kullanılacak olan Kişisel Bilgi Formu araştırmacı tarafından literatür doğrultusunda hazırlanmış olup, bireylerin sosyodemografik özelliklerini içeren 13 sorudan oluşmaktadır.

5.5.2. Temel Kişilik Özellikleri Ölçeği (TKÖÖ- Ek.2)

Ölçek kişilik özelliklerini değerlendirmek amacıyla Gençöz ve Öncül (2012) tarafından geliştirilmiştir. Kişilerin tanımlanmasında sıklıkla kullanılan 45 sıfattan oluşan kişilik özellikleri listesindeki sıfatlar 5'li Likert şeklinde puanlanmaktadır (Vatan, 2013). TKÖÖ dışadönüklük, dürüstlük, uygunluk, nörotizm, deneyime açıklık ve olumsuz değerlik adı verilen, altı ayrı kişilik faktöründen meydana gelmektedir(Gençöz ve Öncül, 2012).

Ölçeğin geçerlik güvenirlik çalışmasında 6 faktörün iç tutarlılık katsayıları .89 ile .71 arasında değişmektedir. Bu 6 faktörün kendi içindeki madde-toplam test korelasyon katsayıları ise .32 ile .77 arasında değişmektedir (Vatan, 2013). Altı faktör için Test-tekrar test güvenirlik katsayıları .71 ve .84 arasında değişen değerler olarak bulunmuştur. (Gençöz ve Öncül, 2012).

Bu çalışmada ölçeğin ‘Dışadönüklük (extraversion)’ alt boyutuna ilişkin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı 0,73, ‘Sorumluluk (conscientiousness)’ alt boyutuna ilişkin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı 0,72, ‘Geçimlilik/uyumluluk (agreeableness)’ alt boyutuna ilişkin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı 0,74, ‘Duygusal tutarsızlık (neuroticism)’ alt boyutuna ilişkin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı 0,67, ‘Gelişime açıklık (openness to experience)’ alt boyutuna ilişkin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı 0,76, ‘Olumsuz değerlik (Negative valence)’ alt boyutuna ilişkin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı 0,70 olarak bulundu.

Ölçekte yer alan her bir madde “bu özellik benim için hiç uygun değil” ile “bu özellik benim için çok uygun” arasında değişmektedir. Sorulara verilen cevaplar ortalamaları alınarak değerlendirilmiştir. Ortalamanın yüksek olması bireyin ilgili kişilik özelliğini yansıttığını, düşük olması ise ilgili kişilik özelliğini yansıtmadığını göstermektedir (Bayram ve ark., 2012).

5.5.3. Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeği (RİDÖ- Ek.3)

Bu çalışmada, üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerinde algıladıkları istismarı belirlemek amacıyla Kılınçer ve Dost tarafından geliştirilen Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeği kullanılmıştır. Tek boyutlu kabul edilen ve 70 maddeden oluşan RİDÖ’de tersten puanlanan madde bulunmamaktadır. Maddeler “hiçbir zaman”, “nadiren”, “bazen”, “sıklıkla” ve “çok sık” şeklinde yanıtlanmaktadır. Puanlamada “hiçbir zaman” 1, “nadiren” 2, “bazen” 3, “sıklıkla” 4ve “çok sık” yanıtı 5 puan almaktadır. Ölçekten alınan en düşük puan 70, en yüksek puan 350’dir. Alınan puanın artması romantik ilişkide maruz kalınan istismarın arttığı anlamına gelmektedir (Kılınçer ve Dost, 2013).

Ölçülen değişkenin kısa sürede değişmeyeceği beklentisine dayanarak test-tekrar test güvenilirliği incelenmiştir. RİDÖ’nün test tekrar test güvenilirliğini belirlemek amacıyla ölçek Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinden 42 katılımcıya beş hafta arayla iki kez uygulanmış ve katılımcıların bu iki uygulamadan elde edilen istismar algısı puanları arasındaki sıra farkları korelasyonu 0,89 ($p < 0,001$) olarak belirlenmiştir. Hesaplanan bu korelasyona dayanarak ölçeğin test tekrar test güvenilirliğinin yüksek olduğu, ölçeğin kararlı sonuçlar verdiği sonucuna ulaşılmıştır (Kılınçer ve Dost, 2013).

Yapılan tüm işlemlerden sonra 70 maddeye ve beşli Likert tipi bir yanıtlama sistemine sahip olan RİDÖ’nün üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerinde maruz kaldıkları istismarı ölçebilecek düzeyde geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğu sonucuna varılmıştır (Kılınçer ve Dost, 2013).

Açımlayıcı faktör analizi sonuçlarına göre oluşturulan 70 maddelik tek boyutlu ölçeğin iç tutarlık güvenilirliğini belirlemek amacıyla Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısından yararlanılmıştır. RİDÖ’nün Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısının 0,97 olduğu belirlenmiştir. Elde edilen bu sonuç ölçeğin, yüksek bir iç tutarlılığa sahip olduğu ve dolayısıyla da güvenilirliğinin yüksek olduğu şeklinde değerlendirilmiştir (Kılınçer ve Dost, 2013).

Bu çalışmada ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı 0,74 olarak bulundu.

5.6. Çalışmanın Sınırlılıkları

Devam zorunluluğu olmayan fakültelerde öğrencilere ulaşılamaması kayıplara neden olmuştur.

5.7. Verilerin Analizi ve Değerlendirilmesi

İstatistiksel analizler için çalışmadan elde edilen tüm veriler, bilgisayarda SPSS (Statistical Package for Social Sciences) 11.5 paket programında değerlendirilmiştir.

Verilerin istatistiksel analizinde tanımlayıcı parametrik ve nonparametrik analizler kullanılmıştır. Veriler “ortalama±standart sapma, minimum-maksimum, frekans ve yüzde” olarak verilmiştir. Ölçeklerin normal dağılıma uygunluğu Kolmogorov-Simirvov Z testi ile değerlendirilmiştir. $p<0,05$ olduğu için veriler normal dağılıma uygunluk sayılıtısını karşılamamıştır. Bu nedenle karşılaştırmalarda nonparametrik testler kullanılmıştır (Karagöz, 2014). İki bağımsız grubun karşılaştırmasında Mann Whitney U testi, 3 ve üzeri grup karşılaştırmalarında ise Kruskal Wallis testi ile değerlendirildi. Ölçekler arasındaki ilişki Spearman korelasyon testi ile yapıldı. Anlamlılık sınırı $p<0.05$ ve çift yönlü olarak alındı.

5.8. Çalışmanın Etik Yönü

- Araştırmada kullanılan Türk Kültüründe Geliştirilmiş Temel Kişilik Özellikleri Ölçeği (TKÖÖ) ve Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeği (RİDÖ) ölçeklerinin kullanım izinleri ölçek sahiplerinden mail yolu ile alınmıştır (Ek.4).

- Araştırmaya başlanmadan önce Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Etik Kurulu'ndan etik açıdan uygun olduğuna dair izin alınmıştır (Ek.5).
- T.C. Marmara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, Hukuk Fakültesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik ve Hemşirelik Bölümü ve Sinema-Televizyon Bölümü ve dekanlıklarından araştırmanın yürütülmesi için izin alınmıştır (Ek.6).
- Katılımcılara alışma hakkında bilgi verilmiş yazılı onamları (Ek.7) alınmıştır.

6.BULGULAR

Tablo 1. Sosyodemografik Özellikler

Sosyodemografik Özellikler		
Yaş	Min: 17 Max: 29	X=20,25 SD=1,92
	n	%
Cinsiyet		
Kadın	516	72,3
Erkek	198	27,7
Bölüm		
Hukuk	284	39,8
Eczacılık	98	13,7
Hemşirelik	262	36,7
Ebelik	46	6,4
Sinema-TV	24	3,4
Sınıf		
1. sınıf	238	33,3
2. sınıf	178	24,9
3. sınıf	150	21,0
4. sınıf	113	15,8
4. sınıf +	35	4,9
Anne Eğitim Durumu		
Okuma-yazma bilmiyor	46	6,4
Okuma-yazma biliyor	36	5,0
İlkokul mezunu	257	36,0
Ortaokul mezunu	110	15,4
Lise mezunu	165	23,1
Üniversite mezunu	90	12,6
Yüksel lisans mezunu	10	1,4
Baba Eğitim Durumu		
Okuma-yazma bilmiyor	16	2,2
Okuma-yazma biliyor	14	2,0
İlkokul mezunu	170	23,8
Ortaokul mezunu	114	16,0
Lise mezunu	195	27,3
Üniversite mezunu	184	25,8
Yüksek lisans mezunu	21	2,9
Anne-baba birliktelik durumu		
Evli-birlikte yaşıyor	628	88,0
Evli-ayrı yaşıyor	13	1,8
Boşanmış	33	4,6
Anne-babadan biri hayatta değil	39	5,5
İkisi de hayatta değil	1	0,1

Tablo 1. Sosyodemografik Özellikler (devamı)

Gelir		
1000-1999 TL	268	37,5
2000-2999 TL	210	29,4
3000-3999 TL	98	13,7
4000-4999 TL	52	7,3
5000 TL ve fazlası	86	12,0
Birlikte yaşadığı kişiler		
Yurtta	288	40,3
Evde arkadaşlarımla yaşıyorum	167	23,4
Evde ailemle yaşıyorum	207	29,0
Diğer (yalnız, apartta yaşıyorum)	52	7,3
Çalışma		
Gelir getiren bir işte çalışıyor	108	15,1
Gelir getiren bir işte çalışmıyor	606	84,9
İlişki süresi		
1 aydan az	123	17,2
1-3 ay	80	11,2
3-6 ay	127	17,8
6 ay-1 yıl	81	11,3
1-3 yıl	172	24,1
3-6 yıl	54	7,6
6 yıldan fazla	10	1,4
İlişki devam ediyor	67	9,4

Tablo 1’de araştırmaya katılan öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri gösterilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %72,3’ü kadın, %39,8’i hukuk öğrencisi, %33,3’ü 1. sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Katılımcıların %36,0’sının annesi ilköğretim mezunu, %27,3’ünün babası lise mezunu, anne- babası evli ve birlikte yaşayanların oranı%88’dir. Katılımcıların %37,5’inin gelir durumu 1000-1999 TL %40,3’ü yurtta yaşamakta ve %84,9’u gelir getiren herhangi bir işte çalışmamaktadır. Katılımcıların %24,1’inin ilişki süresi 1-3 yıldır ve %9,4’ünün ilişkisi devam etmektedir.

Tablo 2. İlişki Bitme Nedenlerinin Dağılımı

İlişkinin bitme nedeni	n	%
Anlaşmazlık		
Var	203	28,4
Yok	511	71,6
Kıskançlık		
Var	63	8,8
Yok	651	91,2
Aile sorunları		
Var	13	1,8
Yok	701	98,2
Aldatma		
Var	37	5,2
Yok	677	94,8
Şiddet		
Var	2	0,3
Yok	712	99,7
Mesafe		
Var	9	1,3
Yok	705	98,7
Yalan		
Var	20	2,8
Yok	694	97,2
Güvensizlik		
Var	117	16,4
Yok	597	83,6
Sadakatsizlik		
Var	25	3,5
Yok	698	96,5
Sorun bende		
Var	33	4,6
Yok	681	95,4
İlgisizlik		
Var	44	6,2
Yok	670	93,8
Sıkılmak		
Var	51	7,1
Yok	663	92,9
Aşkın/sevginin bitmesi		
Var	29	4,1
Yok	685	95,9
Saygısızlık		
Var	27	3,8
Yok	687	96,2
Cinsellik		
Var	5	0,7
Yok	709	99,3

Tablo 2. İlişki Bitme Nedenlerinin Dağılımı (devamı)

Özgürlüğe düşkünlük	Var	6	0,8
	Yok	708	99,2
Bencillik	Var	13	1,8
	Yok	701	98,2
Değişim	Var	7	1,0
	Yok	707	99,0
Gelecek beklentisi	Var	8	1,1
	Yok	706	98,9
İlk ilişki	Var	35	4,9
	Yok	679	95,1
Diğer	Var	31	4,3
	Yok	683	95,7

Açık uçlu soru olarak yöneltilen ilişkinin bitme nedeni ile ilgili katılımcıların kendi ifadelerinden oluşmuş ve ortak olanlar birleştirilerek yukarıdaki tabloda belirtilen başlıklarda toplanmıştır. Bu tabloya göre katılımcıların %28,4'ü ilişkisinin bitme nedeni anlaşamama, %8,8'i kıskançlık, %5,2'si aldatma, %16,4'ü güvensizlik, %6,2'si ilgisizlik ve %7,1'i sıkılmak olarak ifade etmiştir.

Tablo 3. Öğrencilerin Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeği ve Temel Kişilik Özellikleri Ölçeği Puanlarının Dağılımı

Ölçekler	X± sd	Min	Max
Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeği	102,41±33,79	70	237
Temel Kişilik Özellikleri Ölçeği			
Alt Boyutları			
Dışa dönüklük	28,60±5,97	11	40
Sorumluluk	28,30±5,91	8	40
Geçimlilik/ uyumluluk	33,73±4,29	8	40
Nörotizm	26,09±6,48	9	43
Gelişime açıklık	21,91±3,83	7	30
Olumsuz değerlik	9,82±3,36	6	30

Araştırmaya katılan öğrencilerin romantik ilişki toplam puan ortalaması 102,41±33,79 olarak, dışadönüklük puan ortalaması 28,60±5,97, sorumluluk puan ortalaması 28,30±5,91, geçimlilik/ uyumluluk puan ortalaması 33,73±4,29, nörotizm puan ortalaması 26,09±6,48, gelişime açıklık puan ortalaması 21,91±3,83 ve olumsuz değerlik puan ortalaması 9,82±3,36 olarak bulundu (Tablo 3).

Tablo 4. Anne Eğitim Durumuna Göre Temel Kişilik Özellikleri Ölçeği Alt Boyutlarından Alınan Puanların Karşılaştırılması

Anne Eğitim Durumu	n	Kişilik Özellikleri											
		Dışadönüklük		Sorumluluk		Geçimlilik/ Uyumluluk		Nörotizm		Gelişime Açıklık		Olumsuz Değerlik	
		Med.	Sıra ort.	Med.	Sıra ort.	Med.	Sıra ort.	Med.	Sıra ort.	Med.	Sıra ort.	Med.	Sıra ort.
Okuma-yazma bilmiyor	46	28,00	321,71	31,00	438,93	34,00	356,75	26,00	328,28	22,50	387,88	10,00	413,90
Okuma-yazma biliyor	36	27,00	301,10	28,00	340,43	33,00	338,42	26,00	363,85	21,50	370,06	9,50	397,29
İlkokul mezunu	257	29,00	361,48	30,00	383,53	34,00	366,61	26,00	363,13	22,00	336,70	9,00	341,48
Ortaokul mezunu	110	28,00	345,15	30,00	368,53	35,00	400,47	26,00	355,19	22,00	351,68	9,00	352,47
Lise mezunu	165	29,00	373,60	29,00	346,17	34,00	355,16	26,00	358,95	22,00	374,08	9,00	340,29
Üniversite mezunu	90	29,00	365,39	25,00	257,39	33,00	304,96	27,00	369,56	22,00	367,96	9,00	379,33
Yüksel lisans mezunu	10	31,00	422,25	28,00	341,35	30,50	234,55	22,00	217,35	23,50	403,50	13,00	509,40
Toplam	714												
		X ² =6,706 p=0,349		X ² =33,691 p=0,000**		X ² =15,101 p=0,019*		X ² =6,108 p=0,411		X ² =5,668 p=0,461		X ² =14,164 p=0,028*	

Kruskal Wallis Test *p<0.05 **p<0.01

Anne eğitim durumuna göre temel kişilik özellikleri ölçeği alt boyutlarından alınan puanlar karşılaştırıldığında; anne eğitim durumu ile dışadönüklük ($X^2=6,706$, $p=0,349$), nörotizm ($X^2=6,108$, $p=0,411$) ve gelişime açıklık ($X^2=5,668$, $p=0,461$) alt boyutlarından alınan puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmazken, sorumluluk ($X^2=33,691$, $p=0,000$), geçimlilik/uyumluluk ($X^2=15,101$, $p=0,019$) ve olumsuz değerlik ($X^2=14,164$, $p=0,028$) alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur (Tablo 4). Her bir grubun birleşik sıralamadaki ortalama değerlerine bakıldığında dışadönüklük alt boyutunda annesi yüksek lisans mezunu olanlar, sorumluluk alt boyutunda annesi okuma yazma bilmeyenler, geçimlilik/uyumluluk alt boyutunda annesi ortaokul mezunu olanlar, nörotizm alt boyutunda annesi üniversite mezunu olanlar, gelişime açıklık alt boyutunda annesi yüksek lisans mezunu olanlar, olumsuz değerlik alt boyutunda ise annesi yüksek lisans mezunu olanlar en yüksek puanları almıştır (Tablo 4).

Tablo 5. Baba Eğitim Durumuna Göre Temel Kişilik Özellikleri Ölçeği Alt Boyutlarından Alınan Puanların Karşılaştırılması

Baba Eğitim Durumu	n	Kişilik Özellikleri											
		Dışadönüklük		Sorumluluk		Geçimlilik/ Uyumluluk		Nörotizm		Gelişime Açıklık		Olumsuz Değerlik	
		Med.	Sıra ort.	Med.	Sıra ort.	Med.	Sıra ort.	Med.	Sıra ort.	Med.	Sıra ort.	Med.	Sıra ort.
Okuma-yazma bilmiyor	16	25,50	280,88	30,00	389,72	34,00	366,75	24,50	327,91	21,00	331,66	11,00	426,72
Okuma-yazma biliyor	14	26,00	329,00	29,50	391,14	35,00	371,43	27,50	344,93	23,50	441,82	10,00	441,82
İlkokul mezunu	170	29,00	361,118	30,00	390,01	34,00	358,69	26,50	377,21	22,00	346,53	9,00	361,21
Ortaokul mezunu	114	28,50	343,17	30,00	389,73	35,00	405,49	25,00	324,61	22,00	332,44	9,00	327,70
Lise mezunu	195	29,00	376,25	29,00	371,63	34,00	367,70	26,00	368,82	22,00	369,74	9,00	350,41
Üniversite mezunu	184	29,00	358,86	27,00	301,20	33,00	325,27	27,00	358,24	22,00	375,14	9,00	365,87
Yüksel lisans mezunu	21	28,00	296,86	24,00	234,55	32,00	258,69	24,00	295,79	20,00	277,57	9,00	372,81
Toplam	714												
		$X^2=6,532$		$X^2=29,949$		$X^2=16,172$		$X^2=7,319$		$X^2=10,015$		$X^2=7,322$	
		p=0,366		p=0,000**		p=0,013*		p=0,292		p=0,124		p=0,292	

*Kruskal Wallis Test**p<0.05 **p<0.01

Baba eğitim durumuna göre temel kişilik özellikleri ölçeği alt boyutlarından alınan puanlar karşılaştırıldığında; katılımcıların baba eğitim durumuna göre dışadönüklük ($X^2=6,532$, $p=0,366$), nörotizm ($X^2=7,319$, $p=0,292$), gelişime açıklık ($X^2=10,015$, $p=0,124$) ve olumsuz değerlik ($X^2=7,322$, $p=0,292$) alt boyutlarından alınan puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmazken, sorumluluk ($X^2=29,949$, $p=0,000$) alt boyutundan alınan puanlar arasında istatistiksel olarak ileri derecede anlamlı farklılık ve geçimlilik/uyumluluk ($X^2=16,172$, $p=0,013$) alt boyutundan alınan puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur. Her bir grubun birleşik sıralamadaki ortalama değerlerine bakıldığında dışadönüklük alt boyutunda babası lise mezunu olanlar, sorumluluk alt boyutunda babası okuma-yazma bilenler, geçimlilik/uyumluluk alt boyutunda babası ortaokul mezunu olanlar, nörotizm alt boyutunda babası ilkokul mezunu olanlar, gelişime açıklık alt boyutunda babası okuma-yazma bilenler, olumsuz değerlik alt boyutunda ise babası okuma-yazma bilenler en yüksek puanları almıştır (Tablo 5).

Tablo 6. Anne-Baba Eğitim Durumuna Göre Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeğinden Alınan Puanların Karşılaştırılması

Anne Eğitim Durumu	n	Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeği		Baba Eğitim Durumu	n	Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeği	
		Med.	Sıra ort.			Med.	Sıra ort.
Okuma-yazma bilmiyor	46	89,50	366,14	Okuma-yazma bilmiyor	16	88,00	356,66
Okuma-yazma biliyor	36	89,00	365,22	Okuma-yazma biliyor	14	104,00	434,11
İlkokul mezunu	257	90,00	349,33	İlkokul mezunu	170	93,00	364,21
Ortaokul mezunu	110	93,50	350,47	Ortaokul mezunu	114	87,00	325,12
Lise mezunu	165	90,00	353,03	Lise mezunu	195	89,00	334,84
Üniversite mezunu	90	94,00	386,52	Üniversite mezunu	184	94,00	386,26
Yüksel lisans mezunu	10	102,50	389,75	Yüksel lisans mezunu	21	100,00	386,98
Toplam	714			Toplam	714		
		$X^2=2,767$ $p=0,837$				$X^2=11,286$ $p=0,080$	

Kruskal Wallis Testi

Anne-baba eğitim durumuna göre romantik ilişkiyi değerlendirme ölçeğinden alınan puanlar karşılaştırıldığında; katılımcıların anne eğitim durumuna göre romantik ilişkiyi değerlendirme ölçeğinden ($X^2=2,767$, $p=0,837$) ve baba eğitim durumuna göre romantik ilişkiyi değerlendirme ölçeğinden ($X^2=11,286$, $p=0,080$) aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır. Her bir grubun birleşik sıralamadaki ortalama değerlerine bakıldığında annesi yüksek lisans mezunu olanlar ve babası okuma-yazma bilenler en yüksek puanları almıştır (Tablo 6).

Tablo 7. Aile Gelir Durumuna Göre Temel Kişilik Özellikleri Ölçeği Alt Boyutlarından Alınan Puanların Karşılaştırılması

Ailenin gelir durumu	n	Kişilik Özellikleri											
		Dışadönüklük		Sorumluluk		Geçimlilik/ Uyumluluk		Nörotizm		Gelişime Açıklık		Olumsuz Değerlik	
		Med.	Sıra ort.	Med.	Sıra ort.	Med.	Sıra ort.	Med.	Sıra ort.	Med.	Sıra ort.	Med.	Sıra ort.
1000-1999 TL arası	268	28,00	340,26	30,00	403,99	34,00	378,00	26,00	352,42	22,00	352,43	9,00	347,44
2000-2999 TL arası	210	28,50	351,26	29,00	363,96	34,00	382,77	26,00	340,18	22,00	340,32	9,00	341,05
3000-3999 TL arası	98	29,50	383,90	28,00	307,07	34,00	345,49	27,00	398,32	22,00	372,12	9,00	354,06
4000-4999 TL arası	52	28,00	351,26	26,50	300,13	32,00	285,87	23,50	330,14	22,00	348,61	10,00	386,49
5000 TL ve üstü	86	30,50	400,14	27,00	289,00	32,50	288,88	27,00	385,65	23,00	403,97	11,00	415,42
Toplam	714												
		X ² =7,411 p=0,116		X ² =33,289 p=0,000**		X ² =22,073 p=0,000**		X ² =8,015 p=0,091		X ² =6,620 p=0,157		X ² =9,941 p=0,041*	

*Kruskal Wallis Test**p<0.05 **p<0.01

Aile gelir durumuna göre temel kişilik özellikleri ölçeği alt boyutlarından alınan puanlar karşılaştırıldığında; katılımcıların aile gelir durumlarına göre dışadönüklük ($X^2=7,411$, $p=0,116$), nörotizm ($X^2=8,015$, $p=0,091$), gelişime açıklık ($X^2=6,620$, $p=0,157$) alt boyutlarından alınan puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmazken, olumsuz değerlik ($X^2=9,941$, $p=0,041$) alt boyutundan alınan puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur. Sorumluluk ($X^2=33,289$, $p=0,000$), geçimlilik/ uyumluluk ($X^2=22,073$, $p=0,000$) alt boyutlarından alınan puanlar arasında istatistiksel olarak ileri derecede anlamlı farklılık bulunmuştur. Her bir grubun birleşik sıralamadaki ortalama değerlerine bakıldığında dışadönüklük alt boyutunda ailesinin gelir durumu 5000 TL ve daha fazla olanlar, sorumluluk alt boyutunda ailesinin gelir durumu 1000-1999 TL arası olanlar, geçimlilik/uyumluluk alt boyutunda ailesinin gelir durumu 2000-2999 TL arası olanlar, nörotizm alt boyutunda ailesinin gelir durumu 3000-3999 TL arası olanlar, gelişime açıklık alt boyutunda ailesinin gelir durumu 5000 TL ve daha fazla olanlar, olumsuz değerlik alt boyutunda ise ailesinin gelir durumu 5000 TL ve daha fazla olanlar en yüksek puanları almıştır (Tablo 7).

Tablo 8. Aile Gelir Durumuna Göre Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeğinden Alınan Puanların Karşılaştırılması

Ailenin gelir durumu	n	Romantik ilişkiyi değerlendirme ölçeği	
		Med.	Sıra ort.
1000-1999 TL arası	268	89,50	343,4
2000-2999 TL arası	210	89,00	341,6
3000-3999 TL arası	98	94,00	364,9
4000-4999 TL arası	52	93,00	401,6
5000 TL ve üstü	86	97,00	404,6
Toplam	714		

$X^2=9,490$
 $p=0,05$

Kruskal Wallis Test

Katılımcıların ailelerinin gelir durumlarına göre romantik ilişkiyi değerlendirme ölçeğinden alınan puanlar arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulunmamıştır ($X^2=9,490$, $p=0,050$) . Her bir grubun birleşik sıralamadaki ortalama değerlerine bakıldığında geliri 5000 tl ve üzerinde olanlar en yüksek puanları aldı (Tablo 8).

Tablo 9. Birlikte Yaşadıkları Kişiye Göre Temel Kişilik Özellikleri Ölçeği Alt Boyutlarından Alınan Puanların Karşılaştırılması

Birlikte Yaşadığı Kişiler	n	Kişilik Özellikleri											
		Dışadönüklük		Sorumluluk		Geçimlilik/ Uyumluluk		Nörotizm		Gelişime Açıklık		Olumsuz Değerlik	
		Med.	Sıra ort.	Med.	Sıra ort.	Med.	Sıra ort.	Med.	Sıra ort.	Med.	Sıra ort.	Med.	Sıra ort.
Yurtta arkadaşlarımla yaşıyorum	288	28,00	344,57	29,00	365,80	34,00	372,99	26,00	354,32	22,00	348,77	9,00	345,78
Evde arkadaşlarımla yaşıyorum	167	29,00	350,19	28,00	327,02	33,00	310,68	26,00	355,66	22,00	379,37	10,00	388,82
Evde ailemle yaşıyorum	207	30,00	375,91	30,00	371,17	34,00	375,21	27,00	373,15	22,00	344,01	9,00	351,15
Diğer (yalnız, apartta, uzak akrabalarla...)	52	29,00	379,31	29,00	355,03	34,00	351,57	25,00	318,72	22,00	389,36	8,00	347,10
Toplam	714												
		X ² =3,581 p=0,310		X ² =5,046 p=0,168		X ² =11,87 p=0,008*		X ² =3,118 p=0,374		X ² =4,552 p=0,208		X ² =5,177 p=0,159	

Kruskal Wallis Test *p<0.05 **p<0.01

Birlikte yaşadıkları kişilere göre temel kişilik özellikleri ölçeği alt boyutlarından alınan puanlar karşılaştırıldığında; birlikte yaşadığı kişilere göre dışadönüklük ($X^2=3,581$, $p=0,310$), sorumluluk ($X^2=5,046$, $p=0,168$), nörotizm ($X^2=3,118$, $p=0,374$), gelişime açıklık ($X^2=4,552$, $p=0,208$), olumsuz değerlik ($X^2=5,177$, $p=0,159$) alt boyutlarından alınan puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmazken, geçimlilik/ uyumluluk ($X^2=11,87$, $p=0,008$) alt boyutundan alınan puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur (Tablo 9).

Tablo 10. Birlikte Yaşadıkları Kişiyeye Göre Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeğinden Alınan Puanların Karşılaştırılması

Birlikte yaşadığı kişiler	n	Romantik ilişkiyi değerlendirme ölçeği	
		Med.	Sıra ort.
Yurtta arkadaşlarımla yaşıyorum	288	89,00	336,44
Evde arkadaşlarımla yaşıyorum	167	101,00	413,55
Evde ailemlle yaşıyorum	207	90,00	349,36
Diğer (yalnız, apartta, uzak akrabalarla...)	52	90,00	326,57
Toplam	714		

$X^2=16,834$
 $p=0,001$ **

Kruskal Wallis Test * $p<0.05$ ** $p<0.01$

Birlikte yaşadığı kişilere göre romantik ilişkiyi değerlendirme ölçeğinden alınan puanlar karşılaştırıldığında, katılımcıların birlikte yaşadığı kişilere göre romantik ilişkiyi değerlendirme ölçeğinden alınan puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur ($X^2=16,834$, $p=0,001$). Herbir grubun birleşik sıralamadaki ortalama değerlerine bakıldığında evde arkadaşlarıyla yaşayanlar en yüksek puanları almıştır (Tablo 10).

Tablo 11. Eğitime Devam Edilen Bölüme Göre Kişilik Özellikleri Ölçeği Alt Boyutlarından Alınan Puanların Karşılaştırılması

Bölüm	n	Kişilik Özellikleri											
		Dışadönüklük		Sorumluluk		Geçimlilik/ Uyumluluk		Nörotizm		Gelişime Açıklık		Olumsuz Değerlik	
		Med.	Sıra ort.	Med.	Sıra ort.	Med.	Sıra ort.	Med.	Sıra ort.	Med.	Sıra ort.	Med.	Sıra ort.
Hukuk	284	29,00	369,77	28,00	325,81	33,00	334,12	27,00	373,54	23,00	380,45	9,00	375,85
Eczacılık	98	28,50	364,75	28,00	345,37	34,00	361,97	26,00	362,00	22,00	363,14	10,00	404,09
Hemşirelik	262	28,00	340,68	30,00	394,38	34,00	373,75	25,50	333,80	22,00	326,19	9,00	326,73
Ebelik	46	28,00	370,49	31,00	412,33	36,00	423,52	26,50	337,85	22,00	394,28	8,00	282,39
Sinema-Televizyon	24	29,00	341,50	26,50	274,38	32,50	311,88	28,50	445,75	22,00	334,21	11,00	430,06
Toplam	714												
		X ² =3,203 p=0,524		X ² =22,639 p=0,000**		X ² =11,285 p=0,024*		X ² =10,057 p=0,039*		X ² =11,478 p=0,022*		X ² =252,447 p=0,000**	

*Kruskal Wallis Test**p<0.05 **p<0.01

Eğitime devam edilen bölüme göre kişilik özellikleri leği alt boyutlarından alınan puanlar karşılaştırıldığında; eğitime devam edilen bölüme göre dışadönüklük ($X^2=3,203$, $p=0,524$) alt boyutundan alınan puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmazken, sorumluluk ($X^2=22,639$, $p=0,000$), geçimlilik/uyumluluk ($X^2=11,285$, $p=0,024$), nörotizm ($X^2=10,057$, $p=0,039$), gelişime açıklık ($X^2=11,478$, $p=0,022$), olumsuz değerlik ($X^2=252,447$, $p=0,000$) alt boyutundan alınan puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur. Herbir grubun birleşik sıralamadaki ortalama değerlerine bakıldığında ebelik öğrencileri; dışadönüklük, sorumluluk, geçimlilik/uyumluluk ve gelişime açıklık alt boyutlarında, sinema-televizyon öğrencileri nörotizm ve olumsuz değerlik alt boyutlarından en yüksek puanları almıştır (Tablo 11).

Tablo 12. Eğitime Devam Edilen Bölüme Göre Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeğinden Alınan Puanların Karşılaştırılması

Bölüm	n	Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeği	
		Med.	Sıra ort.
Hukuk	284	95,00	389,13
Eczacılık	98	99,50	422,51
Hemşirelik	262	87,00	315,73
Ebelik	46	90,00	325,55
Sinema-Televizyon	24	76,00	235,06
Toplam	714		

X²=36,734
p=0,000**

*Kruskal Wallis Test **p<0.01*

Eğitime devam edilen bölüme göre romantik ilişkiyi değerlendirme ölçeğinden alınan puanlar karşılaştırıldığında; katılımcıların öğrenime devam ettikleri bölüme göre romantik ilişkiyi değerlendirme ölçeğinden alınan puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur ($X^2=36,734$, $p=0,000$). Tabloya göre sıra ortalaması değerlerine bakıldığında eczacılık bölümünde öğrenimine devam edenler en yüksek puanları almıştır. Her bir grubun birleşik sıralamadaki ortalama değerlerine bakıldığında eczacılık fakültesinde öğrenimine devam eden öğrenciler ölçekten en yüksek puanları almıştır (Tablo 12).

Tablo 13. Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeği ve Temel Kişilik Özellikleri Ölçeğinden Alınan Puanların Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

Cinsiyet	n	Kişilik Özellikleri										RİDÖ			
		Dışadönüklük		Sorumluluk		Geçimlilik/ Uyumluluk		Nörotizm		Gelişime Açıklık		Olumsuz Değerlik		Med.	Sıra ort.
Kadın	516	28,00	352,22	30,00	374,60	34,00	379,19	26,00	362,93	21,50	333,47	9,00	326,29	88,00	327,09
Erkek	198	29,00	371,27	27,00	312,93	33,00	300,97	26,00	343,34	23,00	420,12	11,00	438,84	104,00	436,75
		Z=-1,10		Z=-3,582		Z=-4,552		Z=-1,138		Z=-5,044		Z=-6,571		Z=-6,361	
		p=0,209		p=0,000**		p=0,000**		p=0,255		p=0,000**		p=0,000**		p=0,000**	

*Mann whitney U Testi *p<0.05 **p<0.01*

Cinsiyete göre kişilik özellikleri karşılaştırıldığında; cinsiyet ile sorumluluk ($z = -3,582, p = 0,000$), geçimlilik/ uyumluluk ($z = -4,552, p = 0,000$), gelişime açıklık ($z = -5,044, p = 0,000$) ve olumsuz değerlik ($z = -6,571, p = 0,000$) alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuşken, dışa dönüklük ($z = -1,106, p = 0,269$) ve nörotizm ($z = -1,138, p = 0,255$) kişilik özellikleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır. Her bir grubun birleşik sıralamadaki ortalama değerlerine bakıldığında kadınlar; sorumluluk, geçimlilik/uyumluluk, nörotizm alt boyutlarından, erkekler ise dışadönüklük, gelişime açıklık ve olumsuz değerlik alt boyutlarından daha yüksek puanlar almıştır (Tablo 13).

Cinsiyete göre romantik ilişkide istismara uğramada ($z = -6,361, p = 0,000$) istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. 70'in üzerinde alınan puanlar istismar algılandığını göstermektedir. Bu çalışmada kadınlar ve erkeklerde 70'in üzerinde puanlar hesaplandı. Ancak erkeklerin lehine sonuçlandı (Tablo 13).

Tablo 14. Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeği ile Temel Kişilik Özellikleri Ölçeği Arasındaki Korelasyonlar

Temel Kişilik Özellikleri Ölçeği Alt Boyutları	RİDÖ Toplam Puanı	
	r	p
Dışa dönüklük	-0,038	0,307
Sorumluluk	-0,196	0,000**
Geçimlilik/ uyumluluk	-0,168	0,000**
Nörotizm	0,168	0,000**
Gelişime açıklık	0,001	0,982
Olumsuz değerlik	0,255	0,000**

*Spearman Korelasyon *p<0.05 **p<0.01*

Romantik ilişkide algılanan istismar ile dışa dönüklük ($r = -0,038$, $p = 0,307$) ve gelişime açıklık ($r = 0,001$, $p = 0,982$) alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki bulunmadı. Romantik ilişkide algılanan istismar ile sorumluluk ($r = -0,196$, $p = 0,000$), geçimlilik/ uyumluluk ($r = -0,168$, $p = 0,000$) alt boyutları arasında negatif yönde düşük düzeyde, nörotizm ($r = 0,168$, $p = 0,000$), olumsuz değerlik ($r = 0,255$, $p = 0,000$) alt boyutları arasında pozitif yönde düşük düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur (Tablo 14).

Tablo 15. Yaş ile Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeği ve Temel Kişilik Özellikleri Ölçeği Arasındaki Korelasyonlar

	Yaş	
	r	p
Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeği	-0,024	0,527
Temel Kişilik Özellikleri Ölçeği Alt Boyutları		
Dışa dönüklük	0,005	0,897
Sorumluluk	0,007	0,856
Geçimlilik/ uyumluluk	-0,048	0,204
Nörotizm	0,024	0,528
Gelişime açıklık	0,074	0,047*
Olumsuz değerlik	0,054	0,148

*Spearman's Korelasyon *p<0.05 **p<0.01*

Yaş ile romantik ilişkilerde algılanan istismar ($r=-0,024$, $p=0,527$) arasında anlamlı bir ilişki bulunmadı. Yaş ile temel kişilik özellikleri ölçeğinin dışadönüklük ($r=0,005$, $p=0,897$), sorumluluk ($r=0,007$, $p=0,856$), geçimlilik/uyumluluk ($r=-0,048$, $p=0,204$), nörotizm ($r=0,024$, $p=0,528$), olumsuz değerlik ($r=0,054$, $p=0,148$) alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki bulunmazken, gelişime açıklık ($r=0,074$, $p=0,047$) alt boyutu ile düşük düzeyde anlamlı bir ilişki bulundu (Tablo 15).

7.TARTIŞMA

Üniversite öğrencilerinin kişilik özelliklerinin romantik ilişkileri üzerine etkisini belirlemek amacıyla yapılan bu çalışmadan elde edilen veriler aşağıda tartışılmıştır.

Araştırmaya katılanların çoğunluğunu kadınlar oluşturmaktadır. Büyük çoğunluğu hukuk fakültesi öğrencisidir ve yurtda yaşamaktadır. Katılımcıların çoğunluğunun gelir düzeyi düşüktür ve büyük çoğunluğu gelir getiren bir işte çalışmamaktadır (Tablo 1).

Araştırmaya katılanların ilişkisinin bitme nedenlerine bakıldığında “*anlaşamama*” cevabını verenler en fazla oranda bulunmuştur (Tablo 2).

Anne eğitim durumu ile kişilik özellikleri karşılaştırıldığında, kişilik özellikleri alt boyutlarından; sorumluluk, geçimlilik/uyumluluk ve olumsuz değerlik kişilik özellikleri ile anne eğitim durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulundu. Annesi okuma yazma bilmeyenlerin sorumluluk alt boyutundan, annesi ortaokul mezunu olanların geçimlilik/uyumluluk alt boyutundan, annesi yüksek lisans mezunu olanların ise olumsuz değerlik alt boyutundan en yüksek puanı aldığı belirlendi (Tablo 4). Baba eğitim durumuna göre temel kişilik özellikleri ölçeği alt boyutlarından alınan puanlar karşılaştırıldığında katılımcıların baba eğitim durumuna göre dışadönüklük, nörotizm gelişime açıklık ve olumsuz değerlik alt boyutlarından alınan puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmazken, sorumluluk, geçimlilik/uyumluluk alt boyutundan alınan puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulundu. Sorumluluk alt boyutunda babası okuma-yazma bilenler, geçimlilik/uyumluluk alt boyutunda babası ortaokul mezunu olanlar en yüksek puanları aldı (Tablo 5). Yakın (2011)'ın çalışmasında annesinin eğitim düzeyi düşük olan katılımcıların sorumluluk alt boyutundan yüksek puanlar aldıkları belirtilmektedir. Taylı (2013)'nın çalışmasında anne eğitim düzeyi arttıkça öğrencilerin sorumluluk düzeyinin de arttığı, babanın eğitim seviyesinin yüksek olmasının da çocuğunun sorumluluk duygusunun artmasına katkıda bulunduğu saptanmıştır. Deniz ve Kesicioğlu (2012)'nin üniversitede öğrenim gören öğretmen

adaylarıyla yaptığı çalışmada öğretmen adaylarının baba eğitim düzeyi ile kişilik alt boyutları arasında bir ilişki bulunmamışken, annelerinin eğitim düzeyi ile dışa dönüklük alt boyutu arasında anlamlı fark bulunmuş, anne eğitim düzeyi arttıkça dışa dönüklük puanının arttığı saptanmıştır. Bireyin özgüvenli, bağımsız, yaratıcı, sorumlu, sosyal ve uyumlu olmaları aile ortamı ve ebeveynlerin eğitim düzeylerinden etkilenmektedir. Ebeveynlerin eğitim düzeyleri yükseldikçe çocuklarından beklentileri de artmaktadır. Anne babanın bu beklentilerini karşılayamayacağından korkan ergenler kendilerine olumsuz değerlik yükleyebilmektedir.

Araştırmada katılımcıların romantik ilişkiyi değerlendirme ölçeğinden alınan puanları arasında anne ve baba eğitim durumu açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmadı. Annesi yüksek lisans mezunu olanlar ve babası okuma-yazma bilenler bu ölçekten en yüksek puanları aldı (Tablo 6). Aslan ve arkadaşlarının (2008) yaptığı çalışmada annenin eğitim durumu ilköğretim olan öğrencilerin ortaöğretim ve üzeri olanlara göre şu anda yaşadıkları flört ilişkilerinde daha fazla istismara uğradıkları, baba öğrenim durumu ortaöğretim ve altı olanların lise ve üzeri olanlara göre şu anda yaşadıkları flört ilişkilerinde daha fazla istismara maruz kaldıkları saptanmıştır. Gençoğlu ve ark. (2014) ergen örnekleminde yaptıkları bir çalışmada sadece eğitim düzeyleri yüksek olan annelerin çocuklarının şiddet ve istismar eğilimlerinin diğerlerine göre anlamlı olarak farklı olduğu belirlenmiş, baba eğitim düzeyi ile çocuklarında görülen şiddet ve istismar eğilimi arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. İstismar öğrenilen bir davranış olduğu için, istismarın yaşandığı aile ortamında büyüyen çocuklar gelecekte şiddet uygulamaya ya da istismara maruz kalmaya daha yatkın olacaktır. (Gömbül ve Buldukoğlu, 1997). Ülkemizde genellikle ailelerde çocuğun yetiştirilmesi ve bakımıyla ilgili bütün sorumluluğu anne üstlenmektedir. Annenin eğitim düzeyi arttıkça istismar algısı ve istismar bildirimini de artmaktadır. Bu nedenle anne eğitim düzeyinin ergenin istismar algısı üzerinde etkili olabileceği düşünülmektedir.

Aile gelir durumuna göre temel kişilik özellikleri ölçeği alt boyutlarından alınan puanlar karşılaştırıldığında, dışa dönüklük, nörotizm, gelişime açıklık alt boyutlarından alınan puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmazken, olumsuz değerlik, sorumluluk, geçimlilik/ uyumluluk alt boyutundan

alınan puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulundu. Dışadönüklük alt boyutunda ailesinin gelir durumu 5000 TL ve daha fazla olanlar, sorumluluk alt boyutunda ailesinin gelir durumu 1000-1999 TL arası olanlar, geçimlilik/uyumluluk alt boyutunda ailesinin gelir durumu 2000-2999 TL arası olanlar, nörotizm alt boyutunda ailesinin gelir durumu 3000-3999 TL arası olanlar, gelişime açıklık alt boyutunda ailesinin gelir durumu 5000 TL ve daha fazla olanlar, olumsuz değerlik alt boyutunda ise ailesinin gelir durumu 5000 TL ve daha fazla olanlar en yüksek puanları aldı (Tablo 7). Tatlılıoğlu (2014)'nun üniversite öğrencileri ile yaptığı bir çalışmada aile geliri ile duygusal dengesizlik/nevrotizm, dışadönüklük, deneyime açıklık ve yumuşak başlılık puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmazken, sorumluluk alt boyutunda anlamlı düzeyde istatistiksel farklılık bulunmuştur. Ailesinin geliri 0-500 ve 501-1000 arasında olan öğrencilerin ailesinin geliri 1501-2000 arasında olanlara göre sorumluluk puan ortalamaları anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Bu çalışma bulguları çalışmamız ile paralellik göstermektedir.

Erbek ve arkadaşlarının (2004) evli çiftlerle yaptığı çalışmada yoğun geçim sıkıntısı yaşayan çiftlerde, daha az geçim sıkıntısı yaşayanlara ve geçim sıkıntısı yaşamayanlara göre istismara daha sık rastlandığı saptanmıştır. Wubs (2015)'un Güney Africa ve Tanzania'da yaptığı bir çalışmada düşük sosyoekonomik düzey ile istismarla arasında ilişki olduğu saptanmıştır. Bizim çalışmamızda katılımcıların ailelerinin gelir durumlarına göre romantik ilişkiyi değerlendirme ölçeğinden alınan puanlar arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulunmadı. Aile geliri 5000 TL ve üstü olanlar ölçekten en yüksek puanı aldı (Tablo 8). Düşük sosyoekonomik durum aileler için kaynakların kısıtlılığı anlamına gelmekte ve kısıtlı kaynaklarla ilişkili stres istismarın artmasına yolaçmaktadır (Wubs,2015). Şiddet ve istismar davranışını ortaya çıkaran nedenler arasında geçim sıkıntısı önemli yer tutmaktadır. Ekonomik sıkıntı çeken bireylerin, baskı yöntemi olarak şiddet ve istismar davranışına başvurduğu gözlenmektedir (Gömbül ve Buldukoğlu,1997). Yapılan çalışmalar ekonomik düzey düştükçe istismarın arttığını göstermektedir. Bizim çalışmamızda ekonomik düzey arttıkça istismar algısının arttığı bulunmuştur. Bu farkın bu çalışmada istismar algısını ölçmekten kaynaklandığını düşünmekteyiz.

Birlikte yaşadıkları kişilere göre temel kişilik özellikleri ölçeği alt boyutlarından alınan puanlar karşılaştırıldığında, birlikte yaşadığı kişilere göre dışadönüklük, sorumluluk, nörotizm, gelişime açıklık, olumsuz değerlik alt boyutlarından alınan puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmazken, geçimlilik/uyumluluk alt boyutundan alınan puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur (Tablo 9). Literatürde bireyin birlikte yaşadığı kişilerle kişilik özelliklerinin karşılaştırıldığı bir çalışmaya rastlanmamıştır. Özellikle üniversitenin ilk yıllarında ailesinden yeni ayrılan bireyler korku, kaygı gibi negatif duygulanımlar yaşayabilirler. Ayrıca yetişkinliğe geçişin yaşandığı bu dönemde yakın ilişkiler kurmak birey için büyük anlam taşımaktadır. Bu nedenle bu dönemdeki gençlerin geçimli ve uyumlu olmaları beklenen bir sonuçtur.

Birlikte yaşadığı kişilere göre romantik ilişkiyi değerlendirme ölçeğinden alınan puanlar karşılaştırıldığında, katılımcıların birlikte yaşadığı kişilere göre romantik ilişkiyi değerlendirme ölçeğinden alınan puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur. Evde arkadaşlarıyla yaşayanların istismar algısının en yüksek düzeyde olduğu saptandı (Tablo 10). Aslan ve arkadaşlarının (2008) çalışmasında halen yurttan kalan öğrencilerin evde kalanlara göre şu anda yaşadıkları romantik ilişkilerinde daha fazla istismara maruz kaldıkları saptanmıştır. Bu dönemde akran ilişkilerinin önemi ve ait olma duygusu ile grup içinde birbirlerinden olumlu yönde etkilenmiş oldukları düşünülebilir.

Eğitime devam edilen bölüme göre kişilik özellikleri ölçeği alt boyutlarından alınan puanlar karşılaştırıldığında, eğitime devam edilen bölüme göre dışadönüklük alt boyutundan alınan puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmazken, sorumluluk, geçimlilik/uyumluluk, nörotizm, gelişime açıklık, olumsuz değerlik alt boyutundan alınan puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur. Her bir grubun birleşik sıralamadaki ortalama değerlerine bakıldığında ebelik öğrencileri; dışadönüklük, sorumluluk, geçimlilik/uyumluluk ve gelişime açıklık alt boyutlarında, sinema-televizyon öğrencileri nörotizm ve olumsuz değerlik alt boyutlarından en yüksek puanları almıştır (Tablo 11). Lievens ve arkadaşlarının (2002) tıp, hukuk, ekonomi bilimleri, psikoloji ve pedagoji bilimleri, politik ve sosyal bilimler, mühendislik, felsefe, dil ve tarih öğrencileriyle yaptığı bir

çalışmada, diğer öğrencilerle karşılaştırıldığında tıp öğrencilerinin dışadönüklük ve geçimlilik/uyumluluk alt boyutlarında en yüksek puanları aldığı belirtilmiştir. Tatlıhoğlu (2014)'nin çalışmasında üniversiteye giriş puan türü (EA, SÖZ, SAY, DİL, ÖZEL YETENEK) ile kişilik özellikleri karşılaştırılmış, kişilik özellikleri ile üniversiteye giriş puanları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Ortaöğretimdeki alan seçimi ve bu seçime dayalı olarak yükseköğretimdeki bölüm tercihleri, farklı ilgi, yetenek ve kişilik özelliklerine dayalı olarak yapılmaktadır. Öğrencilerden üniversite eğitimleri sırasında edindikleri mesleki bilgi ve beceriler kapsamında çeşitli davranış örüntülerini kazanmaları beklenmektedir (Acar ve ark.,2008). Mesleki beceriler kapsamında sürekli diğer insanlarla iletişim halinde olması gereken meslek grubunda çalışmaya başlayacak olan öğrencilerin uyumlu, sosyal ve gelişime açık olmaları beklenilir bir sonuçtur. Sinema televizyon bölümü öğrencilerinin nörotizm ve olumsuz değerlik alt boyutlarından yüksek puanlar alması sanatsal yaratma sürecinin güçlükleri ve bu yaratma sürecinin nörotizm kişilik özelliklerinden beslenmesi ile açıklanabilir.

Eğitime devam edilen bölüme göre romantik ilişkiyi değerlendirme ölçeğinden alınan puanlar karşılaştırıldığında katılımcıların öğrenime devam ettikleri bölüme göre romantik ilişkiyi değerlendirme ölçeğinden alınan puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur. Her bir grubun birleşik sıralamadaki ortalama değerlerine bakıldığında eczacılık fakültesinde öğrenimine devam eden öğrenciler ölçekten en yüksek puanları almıştır (Tablo 12). Literatür incelendiğinde eğitim durumu ve statünün istismar kabul tutumunu, istismar algılamayı ve istismar bildirimini etkilediği görülmektedir. Eğitim, tıp, ziraat, fen-edebiyat, iktisadi ve idari bilimler, mühendislik ve doğa bilimleri fakültesi öğrencilerini kapsayan üniversite öğrencileriyle yapılan bir çalışmada genel olarak eğitim bilimleri ve tıp fakültesi öğrencilerinin flörtte istismara yönelik tutumlarının diğer fakültelere göre daha düşük çıktığı bulunmuştur (Yumuşak, 2013). Burazeri ve arkadaşlarının (2005) Arnavutluk'ta yaptığı bir çalışmada eğitim durumu ve statünün partner istismarını etkilediği, yüksek statüye sahip olan kadınların (iyi eğitim almış, işte yüksek statüye sahip ve eşlerinden daha fazla eğitim görmüş) istismarı daha çok bildirdiği görülmüştür. Özçırpıcı ve arkadaşlarının (2011) kadınlarla yaptığı bir çalışmada eğitim düzeyi arttıkça duygusal istismar dışında tüm istismar türlerine maruziyetin

azaldığı belirtilmiştir. Bazı bireyler için meslek statü göstergesi olarak kabul edilmektedir. “Sizce ilişkilerinizin bitme nedeni nedir?” sorusunakatilimcilerden birinin verdiği yanıt bu durumu açıklamaktadır. *"Eğitim bir ilişkinin devamı için önemli bir koşul. Taraflardan birisi görece daha zor bir eğitim alıyorsa ilişki yaşadığı kişiyi ilerde aşağılayabiliyor, yaptıklarını küçümsüyor."* yanıtı bazı bireyler açısından eğitime devam edilen bölümün ilişkide algılanacak istismar üzerindeki etkisini yansıtmaktadır.

Araştırmada temel kişilik özelliklerinin sorumluluk, geçimlilik/ uyumluluk, gelişime açıklık ve olumsuz değerlik alt boyutlarında cinsiyetler açısından ileri düzeyde anlamlı fark bulunurken, dışa dönüklük ve nörotizm alt boyutlarında cinsiyet açısından anlamlı fark bulunmadı. Kadınların; sorumluluk, geçimlilik/uyumluluk, nörotizm alt boyutlarından, erkeklerin ise dışadönüklük, gelişime açıklık ve olumsuz değerlik alt boyutlarından daha yüksek puanlar aldığı görüldü (Tablo 13). Araştırmanın bu bulgusu kişilik özellikleri ile cinsiyet ilişkisini inceleyen bazı araştırma sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. İran’da Rahmani ve Lavasani (2012) tarafından yapılan bir çalışmada kadınların geçimlilik/uyumluluk puanlarının erkeklerden daha yüksek olduğu bulunmuştur. Yine aynı çalışmada kadınların deneyimlere erkeklerden daha açık olduğu bulunmuştur. İnce (2012)’nin çalışmasında erkeklerin kadınlara göre deneyimlere daha açık, duygusal olarak daha istikrarlı, daha az uyumlu ve daha fazla olumsuz kendine yükleme gösterdiği belirtilmiştir. Yakın (2011)’ın çalışmasında erkeklerin kadınlara göre yeni deneyimlere daha açık olduğu ve kadınlarla kıyaslandığında erkeklerin kendilerine daha çok olumsuz değerlik yükledikleri görülmüştür. Kadın ve erkeklerin yetiştirilme biçimleri kültürden kültüre değişiklik göstermektedir. Doğu kültürüne sahip toplumlarda erkeklerin fikirlerini belirtip, görüşlerini söylemesi desteklenirken, kadınların sorumluluk gerektiren görevleri yerine getirmesi ve uyumlu davranması beklenir. Bu türden toplumlarda erkeklerin daha girişken, sosyal, meraklı ve yeni deneyimlere daha açık olması, kadınlarınsa uysal, fedakar ve güvenilir olması olağandır. Çalışmamızdan elde ettiğimiz sonuçlarda literatürdeki bu bilgilerle desteklenmektedir.

Cinsiyete göre romantik ilişkilerde istismara uğramada istatistiksel olarak ileri düzeyde anlamlı fark bulundu. Sonuçlara bakıldığında erkek öğrenciler kadın öğrencilere göre romantik ilişkilerinde daha fazla istismar algılamaktadır (Tablo 13). Literatürde benzer bulgular yer almaktadır. Jezl ve arkadaşlarının (1996) ABD’de öğrencilerle yapılan bir çalışmada erkeklerin romantik ilişkilerinde kadınlardan daha fazla istismar algıladığı belirlenmiştir. Lysova (2007)’nin Rusya’da yaptığı çalışmasında erkeklerin de kadınlarla benzer şekilde fiziksel istismara uğradığına ilişkin algıları olduğu, aynı çalışmada kadınların büyük çoğunluğunun algıladıkları istismarın cinsel istismar olduğu belirlenmiştir. Forke ve arkadaşlarının (2008) çalışmasında erkeklerin genellikle fiziksel istismar algısı yüksekken, kadınların ise cinsel istismar algısı yüksek bulunmuştur. İstismar davranışının bulaşıcı olduğu, sıradanlaşarak gündelik hale geldiği söylenmektedir. Bu döngü erkeklerin şiddet uygulamasını olağan hale getirirken, kadınların istismarı daha kolay kabullenmesine neden olmaktadır (Karal ve Aydemir, 2012). Beklentilerimizin aksine bu araştırmanın sonuçlarına göre erkek öğrencilerin romantik ilişkilerinde kadınlardan daha fazla istismar algılamaları çalışmada kullanılan Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeğinin istismarın boyutlarına (cinsel boyut, fiziksel boyut, duygusal boyut) yönelik madde sayılarının farklı olmasından ve bazı maddelerin kadın öğrenciler tarafından istismara yönelik bir davranış olarak algılanmamış olmasından kaynaklanmış olabilir. Cinsel istismarın bildirimini diğer istismar türlerindeki kadar kolay olmadığı için bu istismar türünü içeren maddeler kadın öğrenciler tarafından belirtilmek istenmemiş olabilir.

Romantik ilişkide algılanan istismar ile temel kişilik özellikleri ölçeğinin dışa dönüklük ve gelişime açıklık alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki bulunmadı. Romantik ilişkide algılanan istismar ile sorumluluk, geçimlilik/ uyumluluk alt boyutları arasında negatif yönde düşük düzeyde, nörotizm, olumsuz değerlik alt boyutları arasında düşük düzeyde pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur (Tablo 14). Literatür incelendiğinde araştırmanın bu bulgusunu destekler nitelikte sonuçlara rastlanmıştır. Boladale ve ark. (2014) Nijerya’da üniversite öğrencileri ile yaptığı çalışmada yüksek nörotizm puanına sahip olanların, olmayanlara göre romantik ilişkilerinde daha fazla istismar algıladığı bulunmuştur. Dışa dönüklükle romantik ilişkilerde algılanan istismar arasında ilişki bulunmamıştır. Çabuk

(2015)'ün çalışmasında nörotizminduygusal istismar ve ihmalüzerinde önemli bir etkiye sahip olduğu bulunmuştur. Aynı çalışmada gelişime açıklık ile duygusal istismar arasında negatif, cinsel istismar arasında ise pozitif bir ilişki bulunmuştur. Sorumlu kişilik özelliğine sahip bireyler düzenli, titiz, kararlı ve görevlerini yerine getiren bireylerdir. Geçimli/uyumlu kişilik özelliğine sahip bireyler ise iyi huylu, yardımsever, güvenilir, ince düşünceli, içten, destekleyici ve hoşgörülü bireylerdir. Bu kişilik özelliklerine sahip bireylerin romantik ilişkilerinde istismarı daha az algılaması beklenen bir sonuçtur. Kendine olumsuz değerlik yükleyen bireyleröz saygısının düşük olması, kendini değersiz ve başarısız hissetme, inatçı, aç gözlü olmak gibi özelliklerle tanımlanmaktadır.Nörotizm kişilik özelliğine sahip bireylerin üzüntü, öfke, kaygı, suçluluk gibi olumsuz duygulara eğilimli olduğu belirtilmektedir. Bu özelliklere sahip bireyler istismar içermeyen davranışları istismar olarak algılıyor olabilir. Bu nedenle kendine olumsuz değerlik yükleyen ve nörotizm düzeyi yüksek bireylerin istismar algılarının yüksek olması kaçınılmazdır.

Yaş ile temel kişilik özellikleri ölçeğinin dışadönüklük, sorumluluk, geçimlilik/uyumluluk, nörotizm, olumsuz değerlik alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki bulunmazken, gelişime açıklık alt boyutu ileistatistiksel olarak düşük düzeyde anlamlı bir ilişki bulundu (Tablo 15). Literatürde yaş ile kişilik özelliklerinin karşılaştırıldığı çalışmalar bulunmaktadır. Yakın (2011)'in çalışmasında yaşın kişilik özellikleri üzerinde bir etkisi olmadığı bulunmuştur. Sevim (2011)'in çalışmasında özellikle üniversite öğrencilerini içeren ergenliğin son dönemindeki grup en az sorumluluk sahibi olan grup olarak bulunmuştur. Aynı çalışmada 18-30 yaş arasındakiler nörotizmde 40 yaşın üstündekilerden daha yüksek puanlar almışlardır.Gelişime açık bireyler meraklı, ilgili, yaratıcı, kendine güvenen, cesur, gelişime açık olmayan bireyler ise ilgisiz ve tutucudur. Çalışmaya katılan üniversite öğrencilerinin ergenlik dönemine özgü anne-babaya bağımlılıktan kurtulma, kimliğini araştırma, mesleki uğraşları merak etme, sosyal çevrenin değişmesi, yakın ilişkiler ve yakın arkadaşlıklar kurma, bir gruba ait hissetme gibi bir takım özelliklerinin olması gelişime açıklık ile yaş arasında bir ilişkinin olmasının kaçınılmaz olduğunu gösterebilir.

Literatür incelendiğinde yaş değişkeninin romantik ilişkilerde algılanan istismar açısından anlamlı bir yordayıcı olduğuna yönelik bulgulara ulaşılmıştır. Kılınçer ve Dost (2014)'un çalışmasında yaşı daha büyük olan üniversite öğrencilerinin yaşı daha küçük olan üniversite öğrencilerine oranla romantik ilişkilerinde istismarı daha yüksek düzeyde algıladığı belirtilmiştir. Aslan ve arkadaşlarının (2008) Ankara'da yaptığı çalışmada önceki flört ilişkilerinde 24 yaş ve üzerindeki öğrencilerin diğer yaş grubundakilere göre daha fazla istismara uğradığı ve yaş ilerledikçe istismarın arttığı saptanmıştır. Literatürdeki bilgilerin aksine bu çalışmada yaş ile romantik ilişkilerde algılanan istismar arasında anlamlı bir ilişki bulunmadı (Tablo 15). Bu sonuç araştırmaya katılan öğrencilerin yaklaşık olarak aynı yaş grubunda olmalarından kaynaklanmış olabilir.

8.SONUÇ VE ÖNERİLER

Üniversite öğrencilerinin kişilik özelliklerinin romantik ilişkileri üzerine etkisini belirlemek amacıyla yapılan bu çalışmadan elde edilen veriler aşağıdadır:

- Kişilik özellikleri alt boyutlarından; sorumluluk, geçimlilik/uyumluluk ve olumsuz değerlik kişilik özellikleri ile anne eğitim durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

- Baba eğitim durumuna göre dışadönüklük, nörotizm gelişime açıklık ve olumsuz değerlik alt boyutlarından alınan puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmazken, sorumluluk, geçimlilik/uyumluluk alt boyutundan alınan puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur.

- Katılımcıların anne eğitim durumuna göre romantik ilişkiyi değerlendirme ölçeğinden ve baba eğitim durumuna göre romantik ilişkiyi değerlendirme ölçeğinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır.

- Katılımcıların aile gelir durumlarına göre dışadönüklük, nörotizm, gelişime açıklık alt boyutlarından alınan puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmazken, olumsuz değerlik, Sorumluluk, geçimlilik/uyumluluk alt boyutundan alınan puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur.

- Katılımcıların ailelerinin gelir durumlarına göre romantik ilişkiyi değerlendirme ölçeğinden alınan puanlar arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulunmamıştır.

- Birlikte yaşadığı kişilere göre dışadönüklük, sorumluluk, nörotizm, gelişime açıklık, olumsuz değerlik alt boyutlarından alınan puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmazken, geçimlilik/uyumluluk alt boyutundan alınan puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur.

- Katılımcıların birlikte yaşadığı kişilere göre romantik ilişkiyi değerlendirme ölçeğinden alınan puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur.

- Eğitime devam edilen bölüme göre dışadönüklük alt boyutundan alınan puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmazken, sorumluluk, geçimlilik/ uyumluluk, nörotizm, gelişime açıklık, olumsuz değerlik alt boyutundan alınan puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur.

- Katılımcıların öğrenime devam ettikleri bölüme göre romantik ilişkiyi değerlendirme ölçeğinden alınan puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur.

- Kişilik özelliklerinin sorumluluk, geçimlilik/ uyumluluk, gelişime açıklık ve olumsuz değerlik alt boyutlarında cinsiyetler açısından ileri düzeyde anlamlı fark bulunurken, dışa dönüklük ve nörotizm alt boyutlarında cinsiyet açısından anlamlı fark bulunmamıştır.

- Cinsiyete göre romantik ilişkilerde istismara uğramada istatistiksel olarak ileri düzeyde anlamlı fark bulunmamıştır.

- Romantik ilişkide algılanan istismar ile dışa dönüklük ve gelişime açıklık alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki bulunmadı. romantik ilişkide algılanan istismar ile sorumluluk, geçimlilik/ uyumluluk, nörotizm, olumsuz değerlik alt boyutları arasına düşük düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

- Yaş ile dışadönüklük, sorumluluk, geçimlilik/uyumluluk, nörotizm, olumsuz değerlik alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki bulunmazken, gelişime açıklık alt boyutu ile istatistiksel olarak düşük düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.

Çalışmanın sonuçları doğrultusunda öneriler aşağıdadır:

- Öğrenciler dışında farklı örneklem gruplarıyla çalışılabilir.
- İstismar davranışları, istismar için risk faktörleri ve istismarın sonuçları hakkında öğrencilere eğitimler verilebilir.
- İstismar çoğu zaman öfkenin kontrol edilemediği ve stres yaşandığı durumlarda ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle Marmara Üniversitesi Haydarpaşa Kampüsü'nde eğitime devam eden öğrenciler için “Öfke Yönetimi” ve “Stresle Başetme Yöntemleri” eğitimleri planlandı.

9. KAYNAKLAR

1. Acar NV, Arıcıoğlu A, Gültekin F, Gençtanırım D. Üniversite öğrencilerinin güvengenlik düzeylerinin incelenmesi. H. Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education). 2008; 35: 342-350.
2. Akın A, Süler M, Eker H, Anlı G. Romantik ilişkilerde algılanan değişim ölçeğinin türkçeye uyarlanması, geçerlik ve güvenirlik çalışması. Uluslararası Hakemli Psikiyatri ve Psikoloji Araştırmaları Dergisi. 2015; 3(2): 112-122.
3. Ames TL, Glenn LA, Simons LE. Dating violence: Promoting awareness and mitigating risk through nursing innovations. Journal of the American Association of Nurse Practitioners. 2014; 26: 143–147.
4. Aslan D, Vefikuluçay D, Zeyneloğlu S, Erdost T, Temel F. Ankara’da iki hemşirelik yüksekolunun birinci ve dördüncü sınıflarında okuyan öğrencilerinin flört şiddetine maruz kalma, flört ilişkilerinde şiddet uygulama durumlarının ve bu konudaki görüşlerinin saptanması araştırması. Hacettepe Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi. Teknik Rapor. 2008, Ankara.
5. Aslan S. Kişilik, huy ve psikopatoloji. Reviews, Cases and Hypotheses In Psychiatry RCHP. 2008; 2(1-2): 7-18.
6. Atak H. Kimlik gelişimi ve kimlik biçimlenmesi: kuramsal bir değerlendirme. Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar-Current Approaches in Psychiatry. 2011; 3(1): 163- 213.
7. Atak H. On maddeli kişilik ölçeğinin türk kültürüne uyarlanması. Nöropsikiyatri Arşivi. 2013; 50: 312-319.
8. Atak H, Taştan N. Romantik ilişkiler ve aşk. Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar-Current Approaches in Psychiatry. 2012; 4(4): 520-546.
9. Atakay C. Romantik yakın ilişkilerde şiddetin öncülleri. Nesne Psikoloji Dergisi. 2014; 2(4): 1-9
10. Avşar A, Karanfil R, Keten A. Çocukta fiziksel istismar sonucu ölüm: olgu sunumu. Adli Tıp Dergisi / Journal of Forensic Medicine. 2014; 28(3): 287-293.
11. Baran AG. Genç ve gençlik: Sosyolojik Bakış. Gençlik Araştırmaları Dergisi. 2013; 1(1): 8-25.

12. Basım HN, Çetin F, Tabak A. Beş faktör kişilik özelliklerinin kişilerarası çatışma çözme yaklaşımlarıyla ilişkisi. *Türk Psikoloji Dergisi*. 2009; 4(63): 20-34.
13. Bayram N, Gürsakal S, Aytaç S. Öğrencilerinin kariyer değerlerini açıklamada kişiliğin etkisi. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 2012; 12(2): 181-190.
14. Berry DS, Willingham JK. affective traits, responses to conflict, and satisfaction in romantic relationships. *Journal of Research in Personality*. 1997; 31: 564–576.
15. Bilginer Ç, Hesapçioğlu ST, Kandil S. Çocukluk çağı cinsel istismarı: mağdur ve sanık açısından çok yönlü bakış. *Düşünen Adam The Journal of Psychiatry and Neurological Sciences*. 2013; 26: 55-64.
16. Boladale M, Yetunde O, Adesanmi A, Olutayo A, Olanrewaju I. Personality profiles and psychopathology among students exposed to dating violence at the obafemi awolowo university, Ile-Ife. *Journal of Interpersonal Violence*, 2014; 1 – 23.
17. Bono JE, Boles TL, Judge TA, Lauver KJ. The Role of Personality in Task and Relationship Conflict. *Journal of Personality*, 2002; 70(3): 1311-1344.
18. Bugay A, Çok F. Gençlikte romantik ilişkilerde şiddet ve istismar. *Okul Psikolojik Danışmanı E-Bülteni*. 2015; 5: 15-19.
19. Bulut GÇ. Ergen Cinsel İstismar Olgularında Psikopatoloji Gelişiminde Rol Oynayan Faktörlerin Ve Serotonin Gen Polimorfizminin Araştırılması. M. Ü. Tıp Fakültesi Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Uzmanlık Tezi, 2013, İstanbul (Danışman: Prof. Dr. Ayşe Rodopman Arman).
20. Burazeri G, Roshi E, Jewkes R, Jordan S, Bjegovic V, Laaser U. Factors associated with spousal physical violence in Albania: cross sectional study. *BMJ*. 2005; 23;331(7510): 197-201.
21. Burger JM. *Personality Çeviren: Sarıoğlu İDE. Kişilik*. 1. basım, Kaknüs Yayınları, İstanbul; 2006, s: 23-254.
22. Campbell JC. Health consequences of intimate partner violence. *The Lancet*. 2002; 359(13): 1331-1336.

23. Coker AL, Davis KE, Arias I, Desai S, Sanderson M, Brandet HM, Smith PH. Physical and mental health effects of intimate partner violence for men and women. *American Journal of Preventive Medicine*. 2002; 23(4): 260-268.
24. Collins WA. More than myth: the developmental significance of romantic relationships during adolescence. *Journal of Research on Adolescence*. 2003; 13(1): 1-24.
25. Cüceloğlu D. İnsan ve Davranışı. 3. basım. İstanbul: Remzi Kitabevi; 1992, s: 403-542.
26. Çabuk OC. The roles of childhood trauma, personality characteristics, and interpersonal problems on psychological well-being. O.D.T.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Master Thesis, 2015, Ankara (Danışman: Prof. Dr. Tülin Gençöz).
27. Deniz Ü, Kesicioğlu OS. Okul öncesi öğretmen adaylarının kişilik özelliklerinin bazı değişkenlerle ilişkisinin incelenmesi. *Ahi Evran Üniv. Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*. 2012; 13(2): 1-13.
28. Doğan T. Beş faktör kişilik özellikleri ve öznel iyi oluş. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*. 2013; 14 (1): 56-64.
29. Doğan T. Sağlıklı duygusal ilişkiler geliştirmede psikodramanın rolü: bir olgu sunumu. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*. 2012; 4(37): 49-60.
30. Düzgün Ş. Eğitim sürecinde ana- babaların çocuklarına olan etkileri. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 2006; 8(2): 225-238.
31. Ekşi A. Gencin ruhsal gelişimi. Ekşi A (Ed). *Ben Hasta Değilim*. 2. Baskı. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri; 2011, s: 116-131.
32. Erbek E, Eradamlar N, Beştepe E, Akar H, Alpkın L. Kadına yönelik fiziksel ve cinsel şiddet: üç grup evli çiftte karşılaştırmalı bir çalışma. *Düşünen Adam: Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Dergisi*. 2004; 17: 196-204.
33. Erel Ö, Gölge ZB. Üniversite öğrencilerinde riskli davranışlar ile çocukluk çağı istismar, dürtüsellik ve riskli davranışlar arasındaki ilişki. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*. 2015; 16: 189-197.
34. Erkan R, Bozgöz F. Kadına yönelik şiddetin sosyo-ekonomik, dinsel ve kültürel boyutları: diyarbakır örneği. *Ekev Akademisi*. 2004; 8(18): 219-242.
35. Eryılmaz A, Öğülmüş S. ergenlikte öznel iyi oluş ve beş faktörlü kişilik modeli. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 2010; 11(3): 189-203.

36. Eryorulmaz A. Evlilik ve Boşanma Sürecinde Bağlanma, In: Solmuş T. eds. Bağlanma, Evlilik ve Aile Psikolojisi. 2. Baskı. İstanbul: Sistem Yayıncılık; 2012, s:296-298.
37. Evinç ŞG. Maternal Personality Characteristics, Affective State, and Psychopathology İn Relation To Children's Attention Deficit and Hyperactivity Disorder and Comorbid Symptoms. ODTÜ. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2004, Ankara (Danışman: Doç. Dr. Tülin Gençöz).
38. Forke CM, Myers RK, Catalozzi M, Schwarz DF. Relationship violence among female and male college undergraduate students. Formerly Archives of Pediatrics & Adolescent Medicine. 2008; 162(7): 634-641.
39. Gençoğlu C, Kumcağız H, Ersanlı K. Ergenlerin şiddet eğilimine etki eden ailevi faktörler. Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic. 2014; 9(2): 639-652.
40. Gençöz T, Öncül Ö. Examination of personality characteristics in a turkish sample: development of basic personality traits inventory. The Journal of General Psychology. 2012; 139(3): 194-216.
41. Gizir CA. İlişki İnançları Ölçeği'nin Uyarlanması: Gerçeklik ve Güvenirlilik Çalışmaları. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 2012; 8(2): 37-45.
42. Gölge ZB. Cinsel travma sonrası oluşan ruhsal sorunlar. Nöropsikiyatri Arşivi. 2005; 42(1-2-3-4): 19-28.
43. Gömbül Ö, Buldukoğlu K. Hemşirelerin kadın ve kadına yönelik eş şiddetine ilişkin görüşleri, Kriz Dergisi, 1997; 5(2): 103-114.
44. Gümüş ÖD. Kültür, Değerler, Kişilik ve Siyasal İdeoloji Arasındaki İlişkiler: Kültürlerarası Bir Karşılaştırma (Türkiye-ABD). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2009, Ankara (Danışman: Prof. Dr. Ali Dönmez).
45. Gündüz B, Gökçakan Z. Fiziksel istismar açısından üniversite öğrencilerinin problem çözme becerilerinin incelenmesi. Muğla Üniversitesi SBE Dergisi. 2004; 13: 29-40.
46. Hazar ÇM. Kişilik ve iletişim tipleri. Selçuk İletişim. 2006; 4(2): 125-140.
47. İlbars Z. Kişiliğin Oluşmasındaki Kültürel Etmenler. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi. 1987; 31(1.2): 201-211.

48. İnce MA, Gençöz T. Cognitive Aspects Of Personality Disorders: Influences Of Basic Personality Traits, Cognitive Emotion Regulation, And Interpersonal Problems.O.D.T.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doctorate Thesis, 2012, Ankara (Danışman: Prof. Dr. Tülin Gençöz).
49. Jewkes R. Intimate partner violence: causes and prevention.The Lancet. 2002; 359(20): 1423-1429.
50. Jezl DR, Molidor CE, Wright TL. Physical, sexual and psychological abuse in high school dating relationships: prevalence rates and self-esteem issues. Child and Adolescent Social Work Journal. 1996; 13(1): 69-87.
51. Kağıtçıbaşı Ç. Günümüzde İnsan ve İnsanlar Sosyal Psikolojiye Giriş. 12. basım. İstanbul: Evrim Yayınevi; 2010, s: 359.
52. Kalkan M. Ergenler için romantik ilişkilerde sorun çözme ölçeğinin ERİŞÇÖ geliştirilmesi, geçerlik ve güvenilirliği. Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi. 2008; 15(3): 131-138.
53. Kara B, Biçer Ü, Gökalp AS. Çocuk istismarı. Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi. 2004; 47: 140-151.
54. Karaca S, Onan N, Ünsal G, Öz YC. Investigation of self-perception and Individual characteristics in relation to gender and professional training in late adolescence Turkish university students. HealthMed. 2012; 6(12): 4152-4159.
55. Karagöz Y. SPSS 21.1 Uygulamalı Biyoistatistik. 1. basım. İstanbul: Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Tic. Ltd. Şti.; 2014, s:128-131.
56. Karal D, Aydemir. Türkiye’de kadına yönelik şiddet. Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kurumu Sosyal Araştırmalar Merkezi. 2012, Uşak.
57. Kılınçer AS, Dost MT. Romantik ilişkiyi değerlendirme ölçeği’nin geliştirilmesi. Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi. 2013; 4(1): 15-32.
58. Kılınçer AS, Dost MT. Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerinde algıladıkları istismar. Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi. 2014; 5(42): 160-172.
59. Kocayörük E. Ergen Gelişiminde Aile İşlevleri ve Baba Katılımı. Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi. 2010; 4(33): 37-45.
60. Kostak MA, Vatansever C. Sağlık Bilimleri fakültesi öğrencilerinin çocuk istismarı ve ihmali ile ilgili görüş ve düşünceleri.HSP. 2015; 2(1): 1-11.

61. Krug EG, Dahlberg LL., Mercy JA., Zwi AB, Lozano R. World report on violence and health. World Health Organization, Geneva: 2002, p:87-113.
62. Lievens F, Coetzer P, Fruyt FD, Maeseneer JD. Medical students' personality characteristics and academic performance: a five-factor model perspective. Medical Education. 2002; 36: 1050–1056.
63. Lysova AV. Dating violence in russia. Russian Education and Society. 2007; 49(4): 43–59.
64. Morgan CT. A Brief Introduction to Psychology. Editörler: Karakaş S, Eski R. Psikolojiye Giriş. 20. baskı, Eğitim Yayınevi, Konya; 2013, s: 294.
65. Orpinas P, Nahapetyan L, Song X, McNicholas C, Reeves PM. Psychological dating violence perpetration and victimization: trajectories from middle to high school. Aggressive Behavior. 2012; 38: 510–520.
66. Oruç C, Tecim E, Özyürek H. Okul Öncesi Dönem Çocuğunun Kişilik Gelişiminde Rol Modellik ve Çizgi Filmler. Ekev Akademi Dergisi. 2011; 15(48): 281-297.
67. Özaydınlık Ş. Evli Çiftlerin Evlilik Uyumu ile Kişilik Özellikleri ve Romantik İlişkilerindeki Sosyal İlginin İncelenmesi. M.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2014, İstanbul (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Azize Nilgün Canel).
68. Özçırpıcı B, Akın M, İçbay E, Aydın N, Özgür S. Bir tıp fakültesi ve hastanesinde çalışan kadınların eş/partner şiddetine maruziyet durumları ve etkileyen faktörler. Aile ve Toplum. 2011; 7(25): 97-112.
69. Özdemir O, Özdemir PG, Kadak MT, Nasıroğlu S. Kişilik Gelişimi, Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar-Current Approaches in Psychiatry. 2012; 4(4): 566-589.
70. Özgüngör S, Kapıkıran NA. Erikson'un Psikososyal Gelişim Dönemleri Ölçeklerinin Türk Kültürüne Uygunluğunun Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi: Ön Bulgular. Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi. 2011; 4(36): 114-126.
71. Özsoy E, Yıldız G. Kişilik Kavramının Örgütler Açısından Önemi: Bir Literatür Taraması. İşletme Bilimi Dergisi. 2013; 1(2): 1-12.

72. Öztürk MO, Uluşahin A. İnsanın Sekiz Evresi. Ruh Sağlığı ve Bozuklukları I. 12. Baskı. Nobel Tıp Kitapevleri Ltd. Şti., Ankara; 2014, s: 124-125.
73. Öztürk S.,Çocuklarda Duygusal İstismar, T.C. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, 2007, Elazığ (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Mukadder Boydak Özan).
74. Page AZ, İnce M. Aile içi şiddet konusunda bir derleme. Türk Psikoloji Yazıları. 2008; 11(22): 81-94.
75. Pellegrini AD. A longitudinal study of heterosexual relationships, aggression, and sexual harassment during the transition from primary school through middle school. Applied Developmental Psychology. 2001; 22: 119-133.
76. Rahmani S, Lavasani MG. Gender differences in five factor model of personality and sensation seeking. Procedia – Social and Behavioral Sciences. 2012; 46: 2906 – 2911.
77. Saraç A, Hamamcı Z, Gürçay S. Üniversite öğrencilerinin romantik ilişki doyumunu yordaması. Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi. 2015; 5(43): 69-81.
78. Savi F. 12–15 Yaş Arası İlköğretim Öğrencilerinin Davranış Sorunları İle Aile İşlevleri Ve Anne-Baba Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, 2008, İzmir (Danışman: Prof. Dr. Rengin Akboy).
79. Savolý KD, Ulaş Ö, Zorbaz DS. Üniversite öğrencilerinin çiftler arası şiddeti kabul düzeylerini etkileyen etmenler. Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi. 2014; 5(42): 173-183.
80. Sayıl M. İnsanın Gelişimi: Yaşam Boyu Gelişim. Güleç C, Köroğlu E (Ed.). Psikiyatri Temel Kitabı Cilt 1. Ankara: Nobel Tıp Kitabevleri, 1997, s:139-140.
81. Sevim B. Roles of attachment styles on personality traits, and anger on relationship and life satisfaction: mediator roles of humor, intimacy, and psychological problems. O.D.T.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doctorate Thesis, 2011, Ankara (Danışman: Prof. Dr. Tülin Gençöz).
82. Shorey CR, Zucosky H, Brasfield H, Febres J, Cornelius LT, Chelsea S, Stuart G. Dating violence prevention programming: Directions for future interventions. Aggression and Violent Behavior. 2012; 17: 289–296.

83. Simms LJ. The big seven model of personality and its relevance to personality pathology. *Journal of Personality*. 2007; 75(1): 1-30.
84. Singh V, Epstein-Ngo Q, Cunningham RC, Stoddard SA, Chermack ST, Walton MA. Physical dating violence among adolescents and young adults with alcohol misuse. *Drug and Alcohol Dependence*. 2015; 153: 364-368.
85. Şimşek S, Önder CF. Ergenlerde davranış problemlerinin, anne-babadan ve öğretmenlerden algılanan duygusal istismar açısından incelenmesi. *Elementary Education Online*. 2011; 10(3): 1124-1137.
86. Taneli S, Albayrak EC, Sivrioğlu EY. Küçük çocuğun cinsel tacizi ve tanı zorlukları. Ekşi A (Ed.). *Ben Hasta Değilim: Çocuk sağlığı ve Hastalıklarının Psikososyal Yönü*. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri, 1999, s:531- 541.
87. Taner Y, Gökler B. Çocuk istismar ve ihmali: psikiyatrik yönleri. *Hacettepe Tıp Dergisi*. 2004; 35: 82-86.
88. Taylı A. Sorumluluğun bazı değişkenler açısından değerlendirilmesi. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 2013; 3: 68 - 84.
89. Taymur İ, Türkçapar MH. Kişilik: Tanımı, Sınıflaması ve Değerlendirmesi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar-Current Approaches in Psychiatry*. 2012; 4(2): 154-177.
90. Tatlıhoğlu K. Üniversite öğrencilerinin beş faktör kişilik kuramı'na göre kişilik özellikleri alt boyutlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Tarih Okulu Dergisi (TOD)*. 2014; 7(17): 939-971.
91. Topçu S. Cinsel istismar. Phoenix Yayınevi, Ankara; 2009, s:17-18
92. Tüfekçi S. Romantik İlişkilerde Genç Yetişkinlerin Aşka İlişkin Tutumları Ve Kişilik Özellikleri: Transaksiyonel Analiz Ego Durumları Açısından Bir Değerlendirme. M.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2008, İstanbul (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Müge Akbağ).
93. Uçar M. Bilişsel Süreç Yaklaşımına Dayalı Olarak Hazırlanan Cinsel İstismarı Önleme Becerisi Öğretim Programının Etkililiğinin İncelenmesi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2014, Bolu (Danışman: Doç. Dr. İlknur Çifci Tekinarslan)).

94. Vatan S. Üniversite Öğrencilerinin Kişilik Özellikleri, Umutsuzluk, Çaresizlik ve Talihsizlik Düzeyleri ile Problem Çözme Yaklaşımları Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi. Klinik Psikiyatri. 2013;16: 7-17.
95. Wubs A. ,Intimate Partner Violence Among Adolescents in South Africa and Tanzania. University of Bergen, Doctorate Thesis, 2015, Bergen (Suupervisor: Leif Edvard Aarø).
96. Yakın D. Parental acceptance-rejection/control andsymptoms of psychopathology: mediator roles of personality characteristics. O.D.T.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2011, Ankara (Danışman: Prof. Dr. Tülin Gençöz).
97. Yetim D, Şahin EM. Aile hekimliğinde kadına yönelik şiddete yaklaşım. Aile Hekimliği Dergisi. 2008; 2(2): 48-53.
98. Yumuşak A. Üniversite Öğrencilerinin Flört Şiddetine Yönelik Tutumları, Toplumsal Cinsiyetçilik ve Narsisistik Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişki. Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2013, Tokat (Danışman: Yard. Doç. Dr. Rukiye Şahin).

10. EKLER

Kişisel Bilgi Formu (KBF) - Ek.1

1. Yaşınız (Lütfen belirtiniz):

2. Cinsiyetiniz: () Kadın () Erkek

3. Bölümünüz nedir?:.....

4. Sınıfınız: () Hazırlık () 2 () 4

() 1 () 3 () 4+

5. Annenizin öğrenim durumu:

() okuma - yazma bilmiyor () ortaokul mezunu () üniversite mezunu

() okuma - yazma biliyor () lise mezunu () yüksek lisans/
doktora

() ilkokul mezunu

6. Babanızın öğrenim durumu:

() okuma - yazma bilmiyor () ortaokul mezunu () üniversite mezunu

() okuma - yazma biliyor () lise mezunu () yüksek lisans/
doktora

() ilkokul mezunu

7. Anne babanızın birliktelik durumu nedir?

() Evli-Birlikte () Anne-babadan biri hayatta değil

() Evli ama ayrı yaşıyorlar () İki de hayatta değil

() Boşanmış () Diğer (Lütfen yazınız)

8. Ailenizin gelir durumunu belirtiniz.

() 1000-1999 TL arası () 4000-4999 TL arası

() 2000-2999 TL arası () 5000 TL ve daha fazla

() 3000-3999 TL arası

9. Birlikte yaşadığınız kişiler:

() Yurtta arkadaşlarımla yaşıyorum. () Evde ailemle yaşıyorum.

() Evde arkadaşlarımla yaşıyorum. () Diğer

10. Gelir getiren herhangi bir işte çalışıyor musunuz?

() Evet () Hayır

11. Bugüne kadar hiç romantik bir ilişki yaşadınız mı?

Evet Hayır

12. Sizce ilişkinizin bitme nedeni nedir?

13. Son ilişkiniz ne kadar sürdü?

1 aydan az 3-6 ay 1-3 yıl 6 yıldan fazla

1-3 ay 6 ay-1 yıl 3-6 yıl

TÜRK KÜLTÜRÜNDE GELİŞTİRİLMİŞ TEMEL KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ ÖLÇEĞİ (Ek.2)

YÖNERGE:

Aşağıda size uyan ya da uymayan pek çok kişilik özelliği bulunmaktadır. Bu özelliklerden her birinin sizin için ne kadar uygun olduğunu ilgili rakamı daire içine alarak belirtiniz.

Örneğin;

Kendimibiri olarak görüyorum.

**Hiç uygun değil Uygun değil Kararsızım Uygun Cok
uygun**

1
5

2

3

4

Hiç uygun değil
Uygun değil
Kararsızım
Uygun
Çok uygun

Hiç uygun değil
Uygun değil
Kararsızım
Uygun
Çok uygun

1 Aceleci	1	2	3	4	5	24 Pasif	1	2	3	4	5
2 Yapmacık	1	2	3	4	5	25 Disiplinli	1	2	3	4	5
3 Duyarlı	1	2	3	4	5	26 Açgözlü	1	2	3	4	5
4 Konuşkan	1	2	3	4	5	27 Sinirli	1	2	3	4	5
5 Kendine güvenen	1	2	3	4	5	28 Canayakın	1	2	3	4	5
6 Soğuk	1	2	3	4	5	29 Kızgın	1	2	3	4	5
7 Utangaç	1	2	3	4	5	30 Sabit fikirli	1	2	3	4	5
8 Paylaşımçı	1	2	3	4	5	31 Görgüsüz	1	2	3	4	5
9 Geniş / rahat	1	2	3	4	5	32 Durgun	1	2	3	4	5
10 Cesur	1	2	3	4	5	33 Kaygılı	1	2	3	4	5
11 Agresif(Saldırgan)	1	2	3	4	5	34 Terbiyesiz	1	2	3	4	5
12 Çalışkan	1	2	3	4	5	35 Sabırsız	1	2	3	4	5
13 İçten pazarlıklı	1	2	3	4	5	36 Yaratıcı (Üretken)	1	2	3	4	5
14 Girişken	1	2	3	4	5	37 Kاپrisli	1	2	3	4	5
15 İyi niyetli	1	2	3	4	5	38 İçine kapanık	1	2	3	4	5
16 İçten	1	2	3	4	5	39 Çekingen	1	2	3	4	5
17 Kendinden emin	1	2	3	4	5	40 Alingan	1	2	3	4	5
18 Huysuz	1	2	3	4	5	41 Hoşgörülü	1	2	3	4	5
19 Yardımsever	1	2	3	4	5	42 Düzenli	1	2	3	4	5
20 Kabiliyetli	1	2	3	4	5	43 Titiz	1	2	3	4	5
21 Üşengeç	1	2	3	4	5	44 Tedbirli	1	2	3	4	5
22 Sorumsuz	1	2	3	4	5	45 Azimli	1	2	3	4	5
23 Sevecen	1	2	3	4	5						

ROMANTİK İLİŞKİYİ DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ- (Ek.3)

Değerli Katılımcı,

Aşağıda romantik ilişki yaşadığınız kız / erkek arkadaşınızın size yönelik davranışlarına ilişkin ifadeler bulunmaktadır. Lütfen kız / erkek arkadaşınızın size bu davranışları hangi sıklıkta yaptığını düşününüz. Maddede yer alan davranışa hiç maruz kalmıyorsanız “hiçbir zaman” seçeneğini işaretleyiniz. Maddedeki davranışa maruz kalıyorsanız, bunun sıklığını düşünerek “nadiren, bazen, sıklıkla ve çok sık” seçeneklerinden uygun olanı işaretleyiniz. Yanıtlarınız bilimsel bir araştırmada kullanılacak ve gizli tutulacaktır. Lütfen içten ve samimi olarak yanıt veriniz ve *hiçbir maddeyi bos bırakmayınız*. Katılımınız için çok teşekkür ederim.

MADDELER	HİÇBİR ZAMAN	NADİREN	BAZEN	SIKLIKLA	ÇOK SIK
1. Başkalarının yanında beni küçümser.	()	()	()	()	()
2. Aldığım kararları eleştirir.	()	()	()	()	()
3. Fiziksel özelliklerimle alay eder.	()	()	()	()	()
4. Bana hoşlanmadığım isimler (kilolu, kısa vb.) takar.	()	()	()	()	()
5. Bana tokat atar.	()	()	()	()	()
6. İstemediğim cinsel davranışlarda bulunmam için beni zorlar.	()	()	()	()	()
7. Çekici olmadığımı söyler.	()	()	()	()	()
8. İsteklerini yerine getirmemezse ilişkiyi bitirmekle tehdit eder.	()	()	()	()	()
9. Arkadaşlarımla sosyal etkinliklere katılmamdan rahatsız olur.	()	()	()	()	()
10. Görüşlerini kabul etmediğim zaman çok sinirler.	()	()	()	()	()
11. Herhangi bir nesneyle canımı acıtır.	()	()	()	()	()
12. Cinsel olarak yaşadıklarımızı aileme söylemekle tehdit eder.	()	()	()	()	()
13. Başarılarımı takdir etmez.	()	()	()	()	()
14. Bana sevgi sözcükleri kullanmaktan kaçınır.	()	()	()	()	()
15. Bana küfreder.	()	()	()	()	()
16. Bana hakaret eder.	()	()	()	()	()
17. Beni şiddetle iter.	()	()	()	()	()
18. Ona bağlanmam için cinselliği bir araç olarak kullanır.	()	()	()	()	()
19. İsteklerini koşulsuz olarak kabul etmemi bekler.	()	()	()	()	()
20. İzin almadan özel eşyalarımı (çanta, günlük vb.) karıştırır.	()	()	()	()	()
21. Benim için en iyisini kendisinin bildiğini savunur.	()	()	()	()	()
22. Cinsel sınırlarıma saygı duymaz.	()	()	()	()	()
23. Yeteneklerimi küçümser.	()	()	()	()	()
24. Kapalı bir mekanda beni zorla alıkoyar.	()	()	()	()	()
25. Beni başkalarına şikâyet eder.	()	()	()	()	()

26. Onun onaylamadığı bir karar verdiğimde sinirlenir.	()	()	()	()	()
27. Beni yumruklar.	()	()	()	()	()
28. Rahatsız edici cinsel içerikli mesaj veya e-posta gönderir.	()	()	()	()	()
MADDELER	HIÇBİR ZAMAN	NADİREN	BAZEN	SIKLIKLA	ÇOK SIK
29. Bana bağırır.	()	()	()	()	()
30. Beni dövmekle tehdit eder.	()	()	()	()	()
31. Beni hemcinslerimle kıyaslar.	()	()	()	()	()
32. Bana emreder.	()	()	()	()	()
33. Beni şiddetli bir şekilde sarsar.	()	()	()	()	()
34. Gizlice özel görüntülerimizi kaydeder.	()	()	()	()	()
35. Fikirlerini kabul ettirmek için baskı kurar.	()	()	()	()	()
36. Sorunlarıma ilgi göstermez.	()	()	()	()	()
37. Bana kızdığı anda sevgi göstermeyerek cezalandırır.	()	()	()	()	()
38. Kişisel planlarıma müdahale eder.	()	()	()	()	()
39. Beni cinsel bir obje gibi görür.	()	()	()	()	()
40. Bilgisayarımı veya kişisel iletişim araçlarımı (MSN-facebook-cep telefonu) kontrol eder.	()	()	()	()	()
41. Kendime ait sırlarım olmasına tahammül edemez.	()	()	()	()	()
42. Karşı cinsle arkadaşlık kurmamdan rahatsız olur.	()	()	()	()	()
43. Kendisinin olmadığı bir sosyal etkinliğe katılmamı sorun eder.	()	()	()	()	()
44. Boğazımı sıkar.	()	()	()	()	()
45. Kıyafet-saç veya makyajıma karışır.	()	()	()	()	()
46. Başarısızlıklarımı yüzüme vurur.	()	()	()	()	()
47. Arkadaşlarımla görüşmemi engeller.	()	()	()	()	()
48. Tüm serbest zamanlarımı onunla geçirmem için beni zorlar.	()	()	()	()	()
49. Silah veya bıçakla zarar vermeye kalkışır.	()	()	()	()	()
50. İstemediğim halde pornografik görüntüler izlememizi talep eder.	()	()	()	()	()
51. Hakkımda bildiklerini başkalarına söylemekle tehdit eder.	()	()	()	()	()
52. Onsuz hiçbir şey yapamayacağımı söyler.	()	()	()	()	()
53. Bilgi yönünden beni küçümser.	()	()	()	()	()
54. Başkalarının yanında beni eleştirir.	()	()	()	()	()
55. Bana tehlikeli maddeler fırlatır.	()	()	()	()	()
56. İstemediğim halde cinsel bölgelerime dokunur.	()	()	()	()	()
57. Hoşlandığım etkinlikleri yapmaktan alıkoyar.	()	()	()	()	()
58. Ayrılsam kendine zarar vereceğini söyler.	()	()	()	()	()
59. Arkadaş ortamında ben yokmuşum gibi davranır.	()	()	()	()	()
60. Beni yeterince takdir etmez.	()	()	()	()	()
61. Parmaklarımı veya kollarımı büker.	()	()	()	()	()
62. Özel görüntülerimizi beni tehdit etmek için kullanır.	()	()	()	()	()
63. Bana verdiği sözleri yerine getirmeye çalışmaz.	()	()	()	()	()
64. Beni aldatır.	()	()	()	()	()
65. Ailemi bana kötüler.	()	()	()	()	()

66. Arkadaşlarımı beğenmez.	()	()	()	()	()
67. Beni öldürmek ister gibi davranır.	()	()	()	()	()
68. Beni sevdiğini göstermez.	()	()	()	()	()
69. Bana yalan söyler.	()	()	()	()	()
70. Benim için önemli olan eşyalara zarar verir.	()	()	()	()	()

ETİK KURUL ONAYI (Ek.4)

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
Sağlık Bilimleri Enstitüsü
Etik Kurulu

PROJENİN ADI: Üniversite Öğrencilerinin Kişilik Özelliklerinin Romantik İlişkileri Üzerine Etkisi
PROJE YÜRÜTÜCÜSÜ: Doç.Dr. Gül Ünsal BARLAS
PROJEDEKİ ARAŞTIRICILAR: Esen ÖNGÜN
ONAY TARİHİ VE ONAY SAYISI: 22.05.2015-4

Sayın Doç.Dr. Gül Ünsal BARLAS

70 protokol nolu "Üniversite Öğrencilerinin Kişilik Özelliklerinin Romantik İlişkileri Üzerine Etkisi" isimli projeniz Enstitümüz Etik Kurulu tarafından incelenmiş ve etik yönden uygunluğuna karar verilmiştir.

F. Arıcıoğlu

Prof. Dr. Feyza ARICIOĞLU
Komisyon Başkanı

İnci Alıcan

Prof. Dr. İnci ALİCAN

Hülya Aşçı

Prof. Dr. Hülya AŞÇI

Dilşad Save

Prof. Dr. Dilşad SAVE

Doç. Dr. Tolga GÜVEN

Yrd. Doç.Dr. Ümit UĞURLU

Prof. Dr. Serap AKYÜZ

Ufuk Yurdalan

Prof. Dr. Ufuk YURDALAN

Nefise Bahçecik

Doç. Dr. Nefise BAHÇECİK

Doç. Dr. Hakkı ARIKAN

Betül Okuyan

Yrd. Doç. Dr. Betül OKUYAN

Marmara Üniversitesi Göztepe
Kampüsü Sağlık Bilimleri
Enstitüsü 34688 Kadıköy /
İSTANBUL

0 (216) 414 44 23/12 (Faks)
0 (216) 414 44 23

saglik.ogrenci@marmara.edu.tr
<http://saglik.marmara.edu.tr>

Ayrıntılı bilgi için:
M.R.ALKAN

KURUM İZİNLERİ (Ek.5)

TC.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
Eczacılık Fakültesi

Sayı : 22765452-300-1500164271
Konu : Esen ÖZGÜN'ün Kurum İzni Hk.

28.07.2015

ÖĞRENCİ İŞİ FİDİ DAİRE BAŞKANI İÇİNA

İlgi : 22.07.2015 tarihli ve 16110545-300-1500160051 sayılı belge.

Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Esen ÖNGÜN'ün "Üniversite Öğrencilerinin Kişilik Özelliklerinin Romantik İlişkileri Üzerine Etkisi" isimli çalışmasını Fakültemiz öğrencilerine uygulayabilmesi için gerekli izin uygun görülmüştür.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Şükriye Güniz KÜÇÜKGÜZEL
Dekan V.

Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Eczacılık Fakültesi
Eczacılar Odası / Eczacılar Odası
Telefon: 0216 414 20 62-63-65
f.hemsey@marmara.edu.tr

Ayrıntılı bilgi için:
DANIŞMANIMIZ
Dilçe Yılmaz

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. maddesi gereğince Şükriye Güniz KÜÇÜKGÜZEL tarafından güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <http://belge.marmara.edu.tr/QR/3F54FCC2A73042C4>

TC.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
Sağlık Bilimleri Fakültesi

Sayı : 80355971-300-1500175185
Konu : Esen ÖZGÜN'ün Kurum İzni hk.

12.08.2015

ÖĞRENCİ İŞLERİ DAİRE BAŞKANLIĞINA

İlgi : 22.07.2015 tarihli ve 16110545-300-1500160051 sayılı belge.

Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Esen ÖNGÜN'ün "Üniversite Öğrencilerinin Kişilik Özelliklerinin Romantik İlişkileri Üzerine Etkisi" isimli çalışmasını Fakültemiz öğrencilerine isteğe bağlı olmak şartıyla uygulayabilmesi uygun bulunmuştur.
Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Mine Gülden POLAT
Dekan

Marmara Üniversitesi Kocaeli Vahdettin Sağlık Bilimleri Fakültesi 34885
Kocaeli / İZMİR
Telefon: 0216 399 93 94-71
Bölgeye No: 0216 399 62 42
<http://bil.kocaeli.edu.tr>

Ayrıntılı bilgi için:
İzmir Dekan
Şef

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. maddesi gereğince Mine Gülden POLAT tarafından güvenli elektronik imza ile

TC.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
Hukuk Fakültesi

Sayı : 55901358-300-1500172297

07.08.2015

Konu : Esen ÖZGÜN'ün Kurum İzni Hk.

ÖĞRENCİ İŞLERİ DAİRE BAŞKANLIĞINA

İlgi : 22.07.2015 tarih ve 1500160051 sayılı yazınız.

Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi Esen ÖNGÜN'ün, "Üniversite Öğrencilerinin Kişilik Özelliklerinin Romantik İlişkileri Üzerine Etkisi" isimli çalışmasının Fakültemiz öğrencilerinin rızaları doğrultusunda uygulanabilir olduğu hususunu;
Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Serap HELVACI
Dekan

Marmara Üniversitesi Hıfzıssıhha Vakıfı Hukuk Fak. Tıbbiye Cad. 44680 Çiğdemli / İZMİR ANKARA
Telefon: 0216 349 84 00
hukuk@hukuk.marmara.edu.tr

Ayrıntılı bilgi için
HELVAZECI

Bölgeye No: 338 77 30
http://hukuk.marmara.edu.tr

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. maddesi gereğince Serap HELVACI tarafından güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <http://ebys.marmara.edu.tr/CRIA3F00C4D87DC46A3>

ÖLÇEKLERİN KULLANIM İZİNLERİ (Ek.6)

Outlook.com

E-postada ara

Klasörler

Gelen kutusu 12

Gereksiz 8

Taslaklar 107

Gönderilmiş

Silinmiş

ege

EPİDEMİYOLOJİ

ninniler

SÜREÇLER

TANILAMA

Yeni klasör

Temel Kişilik Özellikleri Ölçeği hk.

esen öngün 09.03.2015
Kime: tgencoz@metu.edu.tr

Sayın Tülin Gençöz;

Ben Marmara Üniversitesi Hemşirelik Bölümü Psikiyatri Hemşireliği AD'da yüksek lisans öğrencisi Esen Öngün. 'Üniversite Öğrencilerinin Kişilik Özelliklerinin Romantik İlişkileri Üzerine Etkisi' isimli bir tez yapmayı planlıyorum. İzin verirsiniz Temel Kişilik Özellikleri Ölçeği'nizden yararlanmak istiyorum. Eğer müsaade ederseniz Ölçeği ve ölçeğin değerlendirilmesini de gönderebilir misiniz? Şimdiden önerileriniz ve desteğiniz için çok teşekkür ederim.

İyi çalışmalar dilerim.

Arş.Gör. Esen ÖNGÜN
Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi
Psikiyatri Hemşireliği AD.

Outlook.com

E-postada ara

Klasörler

Gelen kutusu 12

Gereksiz 8

Taslaklar 107

Gönderilmiş

Silinmiş

ege

EPİDEMİYOLOJİ

ninniler

SÜREÇLER

TANILAMA

Yeni klasör

Re: Temel Kişilik Özellikleri Ölçeği hk.

Tülin Gencöz (tgencoz@metu.edu.tr) 10.03.2015 | Belgeler
Kime: esen öngün

3 ek (toplam 286,7 KB)

Outlook.com Etkin Görünüm

Merhabalar,

Ölçeği, değerlendirme seklini ve makaleyi ekte yolluyorum. Literatürde çok sık kullanılan Big-5 teorisi temelinde bir çalışma, ölçek maddelerinin belirlenmesi ve ölçeğin tüm aşamaları bizim kültürde tamamlandı. Şimdiye dek bir çok çalışmada kullandık ve çok iyi çalıştığını gördük. Umarım sizin çalışmada da benzer sonuç alınır.

İyi çalışmalar diliyorum.

--
Prof. Dr. Tülin Gençöz - Tülin Gencöz, Ph.D.
Psikoloji Bölüm Başkanı - Professor of Clinical Psychology
Orta Doğu Teknik Üniversitesi - Chairperson
06800 Ankara - Department of Psychology
TÜRKİYE - Middle East Technical University
- 06800 Ankara

Outlook.com

Yeni Yanıtla Sil Arşivle Şuraya taşı: Kategoriler

Gönderilmiş ögesini a

Romantik İlişkisi Değerlendirme Ölçeği hk.

esen öngün 05.03.2015
Kime: askilincer@hotmail.com

Sayın Ahmet Selçuk KILINÇER;

Ben Marmara Üniversitesi Hemşirelik Bölümü Psikiyatri Hemşireliği AD'da yüksek lisans öğrencisi Esen Öngün. 'Üniversite Öğrencilerinin Kişilik Özelliklerinin Romantik İlişkileri Üzerine Etkisi' isimli bir tez yapmayı planlıyorum. İzin verirsiniz Romantik İlişkisi Değerlendirme Ölçeği'nden yararlanmak istiyorum. Eğer müsaade ederseniz Ölçeği ve ölçeğin değerlendirmesini de gönderebilir misiniz? Şimdiden önerileriniz ve desteğiniz için çok teşekkür ederim.

İyi çalışmalar dilerim.

Arş.Gör. Esen ÖNGÜN
Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi
Psikiyatri Hemşireliği AD.

Outlook.com

Yeni Yanıtla Sil Arşivle Gereksiz Süpür Şuraya taşı: Kategoriler

E-postada ara

FW: Romantik İlişkisi Değerlendirme Ölçeği hakkında

ahmet selçuk kılınçer (askilincer@hotmail.com) Kişilere ekle 12.03.2015 Belgeler
Kime: eso-ong@hotmail.com

2 ek (toplam 687,5 KB) Outlook.com Etkin Görünüm

makale2 (1).pdf roamantik.. (1).doc

Tümünü zip olarak indir Add all to OneDrive

Merhabalar, Ekte ölçek ve ölçek ile ilgili makale var. Ölçeği çalışmanızda kullanabilirsiniz. Çalışmalarınızda kolaylıklar diliyorum. Saygılarımla...

BİLGİLENDİRME FORMU (Ek.7)

Sayın Katılımcı

“Üniversite Öğrencilerinin Kişilik Özelliklerinin Romantik İlişkileri Üzerine Etkisi” başlıklı bu araştırma üniversite öğrencilerinin kişilik özelliklerinin romantik ilişkilerinde yaşadıkları /algıladıkları istismar üzerine etkisini belirlemek amacıyla planlanmıştır.

Araştırmada romantik ilişkide algılanan istismarı belirlemeye yönelik 13 soruluk sosyodemografik veri formu ile 45 maddelik Türk Kültüründe Geliştirilmiş Temel Kişilik Özellikleri Ölçeği, 70 maddelik Romantik İlişkiyi Değerlendirme Ölçeği kullanılacaktır. Veri araçlarını doldurmak maksimum 15 dakikanızı alacaktır.

Bu araştırma sonucunda elde edilecek veriler sadece araştırma amacıyla kullanılacaktır. Kişisel bilgileriniz gizli tutulacaktır.

Bu çalışmaya katılmak için gönüllülük esastır.

Araştırmamızda doğru sonuçlara ulaşabilmemiz için soruların dikkatli ve doğru bir şekilde cevaplandırılması büyük önem taşımaktadır.

Katılımınızdan dolayı teşekkürler.

Esen Öngün

Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

Hemşirelik Bölümü Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi

Adres: Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

Hemşirelik Bölümü

Telefon:05066159607

E-mail:eso-ong@hotmail.com

Doç. Dr. Gül Ünsal

Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

Hemşirelik Bölümü Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı Öğretim Elemanı

ONAY FORMU (Ek.8)

“Üniversite Öğrencilerinin Kişilik Özelliklerinin Romantik İlişkileri Üzerine Etkisi ”
adlı çalışmaya ait bilgi formunu okudum. Araştırmaya kendi isteğimle katılıyorum.

Araştırmaya Katılan Bireyin Adı-Soyadı:.....

İmza

Tanık Bireyin Adı-Soyadı:.....

İmza

Araştırmacının Adı-Soyadı: Esen Öngün

İmza

Adres: Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

Psikiyatri Hemşireliği AD

Haydarpaşa/ İstanbul

Telefon:05066159607

E-mail:eso-ong@hotmail.com

ÖZGEÇMİŞ (Ek.9)

Adı	Esen	Soyadı	Öngün
Doğum Yeri	Aksaray	Doğum Tarihi	25.08.1988
Uyruğu	TC	Tel	05066159607
E-mail	esenongun88@gmail.com		

Eğitim Düzeyi

	Mezun Olduğu Kurumun Adı	Mezuniyet Yılı
Yüksek Lisans	Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı Psikiyatri Hemşireliği	2016
Lisans	Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu	2012
Lise	Elbistan Anadolu Lisesi	2006

İş Deneyimi

Görevi	Kurum	Süre (Yıl - Yıl)
Araştırma Görevlisi	Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi	2014- . . .
Araştırma Görevlisi	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu	2013-2014

Yabancı Dilleri	Okuduğunu Anlama*	Konuşma*	Yazma*
İngilizce	İyi	Orta	Orta

Yabancı Dil Sınav Notu#								
YDS	ÜDS	IELTS	TOEFL IBT	TOEFL PBT	TOEFL CBT	FCE	CAE	CPE
65								

	Sayısal	Eşit Ağırlık	Sözel
ALES Puanı	72,10328		
(Diğer) Puanı			

Bilgisayar Bilgisi

Program	Kullanma Becerisi
SPSS	İyi
Microsoft Office	İyi

*Çokiyi, iyi, orta, zayıf olarak değerlendiriniz.

Yayınlar:

1. Baydemir, C., Açıkgoz, A., Derince, D., Kaya, Y., **Öngün, E.**, Kök, H.(2014) The effect of childhood trauma life on self-esteem in school of health students in a province of western Turkey. Life Science Journal. 11(11: 749-757).

Ulusal ve Uluslararası Bildiriler:

1. **Öngün, E.**, Ünsal, GB., Yakın İlişkilerde İstismar. 1. Ulusal Şiddeti Anlamak Kongresi. 12-14 Kasım 2015. İstanbul. (Poster Bildiri)